

OSNUTKI PREDLOGOV KONFERENCE O PRIHODNOSTI EVROPE

1. <u>„Podnebne spremembe in okolje“</u>	2
2. <u>„Zdravje“</u>	8
3. <u>„Moje gospodarstvo, socialna pravica in delovna mesta“</u>	12
4. <u>„EU v svetu“</u>	21
5. <u>„Vrednote in pravice, pravna država, varnost“</u>	28
6. <u>„Digitalna preobrazba“</u>	32
7. <u>„Evropska demokracija“</u>	39
8. <u>„Migracije“</u>	47
9. <u>„Izobraževanje, kultura, mladina in šport“</u>	50

„Podnebne spremembe in okolje“

1. [Predlog: Kmetijstvo, proizvodnja hrane, biotska raznovrstnost in ekosistemi, onesnaževanje](#)

CILJ: Varna, trajnostna, pravična, do podnebja odgovorna in cenovno dostopna proizvodnja hrane ob spoštovanju trajnostnih načel, okolja, varstva biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ob zagotavljanju prehranske varnosti.

Ukrepi:

1. Promoviranje koncepta zelenega in modrega gospodarstva, spodbujanje učinkovitega, okolju in podnebnju prijaznega kmetijstva in ribištva v EU in po svetu, vključno z ekološkim kmetovanjem ter drugimi oblikami inovativnega in trajnostnega kmetovanja, kot je vertikalno kmetovanje, ki omogočajo večjo proizvodnjo hrane z manjšim vložkom, hkrati pa zmanjšujejo emisije in vpliv na okolje, vendar vseeno zagotavljajo visoko produktivnost in prehransko varnost (priporočila št. 1, 2 in 10 foruma 3, priporočilo št. 4 foruma 2).
2. Preusmeritev subvencij v ekološko kmetovanje in trajnostno kmetijstvo, ki izpolnjujeta jasne okoljske standarde in prispevata k doseganju globalnih podnebnih ciljev, ter večje spodbude zanju (priporočili št. 1 in 12 foruma 3).
3. Uporaba načel krožnega gospodarstva v kmetijstvu in spodbujanje ukrepov za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov (razprava v delovni skupini, večjezična digitalna platforma).
4. Znatno zmanjšanje uporabe kemičnih pesticidov in gnojil v skladu z že določenimi cilji ob hkratnem zagotavljanju prehranske varnosti ter podpora raziskavam za razvoj bolj trajnostnih in naravnih alternativnih rešitev (priporočilo št. 10 foruma 3, razprava v delovni skupini).
5. Uvedba certificiranja odvzemov ogljika na podlagi zanesljivega in preglednega obračunavanja ogljika (razprava v plenarni skupščini).
6. Več raziskav in inovacij, vključno s tehnološkimi rešitvami, za trajnostno proizvodnjo, odpornost rastlin in precizno kmetovanje ter več komuniciranja, svetovalnih sistemov in usposabljanja za kmete in ki ga izvajajo kmeti (priporočilo št. 10 foruma 3, razprava v delovni skupini, razprava v plenarni skupščini).
7. Odprava socialnega dampinga ter krepitev pravičnega in zelenega prehoda v kmetijskem sektorju, da bi se v njem oblikovala boljša delovna mesta z visoko ravno varnostnih, zdravstvenih in delovnih pogojev (razprava v delovni skupini).
8. Obravnava vidikov, kot je uporaba plastike v kmetijskih folijah, in načinov za zmanjšanje porabe vode v kmetijstvu (večjezična digitalna platforma).
9. Razumna vzreja in pridelava mesa s poudarkom na dobrobiti živali in trajnosti z ukrepi, kot so jasno označevanje, visoki standardi in skupne norme za živinorejo in prevoz, ter močnejša povezava med vzrejo in krmljenjem (priporočili št. 16 in 30 foruma 3).

2. [Predlog: Kmetijstvo, proizvodnja hrane, biotska raznovrstnost in ekosistemi, onesnaževanje](#)

CILJ: Varovanje in obnova biotske raznovrstnosti, krajine in oceanov ter odprava onesnaževanja.

Ukrepi:

1. Vzpostavitev, obnova, boljše upravljanje in razširitev zavarovanih območij – za ohranjanje biotske raznovrstnosti (priporočilo francoskega državljanskega foruma, priporočilo št. 11 foruma 3).
2. Uvedba sistema prisile in nagrajevanja za boj proti onesnaževanju, ki bo temeljil na načelu odgovornosti onesnaževalca in bi moral biti vključen tudi v davčne ukrepe, skupaj z večjo ozaveščenostjo in spodbudami (priporočilo št. 32 foruma 3, priporočilo francoskega državljanskega foruma, razprava v plenarni skupščini).
3. Povečanje vloge občin pri urbanističnem načrtovanju in gradnji novih stavb, ki podpira modro-zeleno infrastrukturo, preprečevanje in zaustavitev nadaljnje pozidave tal in obvezne zelene površine pri novih gradnjah za spodbujanje biotske raznovrstnosti in urbanih gozdov (priporočilo št. 5 foruma 3, priporočilo 18 št. foruma 1, priporočilo francoskega državljanskega foruma).
4. Zaščita žuželk, zlasti avtohtonih žuželk in žuželk opraševalk, tudi pred invazivnimi vrstami, ter boljše izvrševanje veljavne zakonodaje (priporočilo št. 18 foruma 1).
5. Podpiranje ponovnega pogozdovanja in pogozdovanja, tudi požganih gozdov, izvrševanje za namene odgovornega gospodarjenja z gozdovi ter podpiranje boljše uporabe lesa, ki nadomešča druge materiale; določitev zavezujočih nacionalnih ciljev v vseh državah članicah EU za ponovno pogozdovanje z avtohtonimi drevesi in lokalnim rastlinstvom ob upoštevanju različnih nacionalnih razmer in posebnosti (priporočilo št. 14 foruma 3, priporočilo št. 18 foruma 1).
6. Uveljavljanje in razširitev prepovedi plastike za enkratno uporabo (večjezična digitalna platforma).
7. Zaščita vodnih virov in boj proti onesnaževanju rek in oceanov, tudi z raziskavami in bojem proti onesnaževanju z mikroplastiko, in spodbujanje okolju prijaznega ladijskega prevoza, in sicer z uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij ter uvedbo raziskav in financiranja EU za alternativna pomorska goriva in tehnologije (večjezična digitalna platforma, razprava v delovni skupini).
8. Omejitev svetlobnega onesnaževanja (razprava v delovni skupini).

[3. Predlog: Podnebne spremembe, energija, promet](#)

CILJ: Večja evropska energetska varnost in doseganje energetske neodvisnosti EU ob hkratnem zagotavljanju pravičnega prehoda ter zadostne, cenovno dostopne in trajnostne energije za Evropejce. Boj proti podnebnim spremembam, pri katerem naj ima EU v svetu vodilno vlogo na področju trajnostne energetske politike, in spoštovanje globalnih podnebnih ciljev.

Ukrepi:

1. Dokončanje in po možnosti pospešitev zelenega prehoda, zlasti z večjimi naložbami v obnovljive vire energije in ob priznavanju vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri tem prehodu, da bi zmanjšali odvisnosti od zunanjih virov energije (razprava v delovni skupini).
2. Obravnava geopolitičnih in varnostnih vidikov – vključno s človekovimi pravicami, ekološkim vidikom ter dobrim upravljanjem in pravno državo – v zvezi z vsemi dobavitelji energije iz tretjih držav pri oblikovanju energetske politike (razprava v delovni skupini).
3. Zmanjšanje odvisnosti od uvoza nafte in plina s projekti za energijsko učinkovitost, podpiranjem cenovno dostopnega javnega prevoza, železniškega in tovornega omrežja za visoke hitrosti,

širitvijo zagotavljanja čiste in obnovljive energije (priporočilo št. 2 foruma 4, priporočilo št. 10 foruma 1, priporočilo francoskega in nemškega državljskega foruma).

4. Izboljšanje in večja povezljivost električne infrastrukture in omrežja ter njuno vzdrževanje in preoblikovanje, da bi povečali varnost in omogočili prehod na obnovljive vire energije (točka št. 10 foruma 1, razprava v delovni skupini).
5. Naložbe v tehnologije za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kot je učinkovita proizvodnja in uporaba zelenega vodika, zlasti v sektorjih, ki jih je težko elektrificirati (priporočilo št. 31 foruma 3, razprava v delovni skupini).
6. Naložbe v raziskave na področju novih okolju prijaznih virov energije ter metod shranjevanja do odkritja konkretnih rešitev, pa tudi dodatne naložbe v obstoječe optimalne rešitve za proizvodnjo in shranjevanje energije (priporočili št. 9 in 31 foruma 3).
7. Uvedba obveznih filtrov za CO₂ za termoelektrarne na fosilna goriva in finančna pomoč državam članicam, ki nimajo finančnih sredstev za namestitev teh filtrov (priporočilo št. 29 foruma 3).
8. Zagotavljanje pravičnega prehoda, zaščita delavcev in delovnih mest z ustreznim financiranjem za prehod in nadaljnje raziskave, in sicer na podlagi reforme davčnega sistema za pravičnejšo obdavčitev in ukrepov za preprečevanje davčnih goljufij ter na podlagi vključujočega pristopa k upravljanju pri oblikovanju politik na vseh ravneh (npr. ambiciozni ukrepi za preusposabljanje/izpopolnjevanje, močna socialna zaščita, ohranjanje javnih storitev v javni lasti, ohranjanje pravil o varnosti in zdravju pri delu) (razprava v plenarni skupščini, razprava v delovni skupini, večjezična digitalna platforma).
9. Uvedba svežnja za naložbe v podnebju prijazne tehnologije in inovacije, ki bi ga bilo treba financirati z uvoznimi tarifami, povezanimi s podnebjem, in dajatvami za ogljično prilagoditev, povezanimi s podnebjem (priporočilo nemškega državljskega foruma).
10. Ukinitvev subvencij za fosilna goriva po prehodnem obdobju in ukinitvev financiranja za tradicionalno plinsko infrastrukturo (razprava v delovni skupini).
11. Krepitev vodilne vloge EU ter prevzemanje večje vloge in odgovornosti za spodbujanje ambicioznih podnebnih ukrepov, pravičnega prehoda in podpore za obravnavanje izgub in škode v mednarodnem okviru, predvsem v OZN (priporočilo nizozemskega državljskega foruma, razprava v delovni skupini).

4. [Predlog: Podnebne spremembe, energija, promet](#)

CILJ: Zagotavljanje visokokakovostne, sodobne, zelene in varne infrastrukture, ki zagotavlja povezljivost, tudi na podeželskih in otoških območjih, zlasti s cenovno dostopnim javnim prevozom.

Ukrepi:

1. Podpiranje javnega prevoza in razvoj evropskega omrežja za javni prevoz, ki bo učinkovito, zanesljivo in cenovno dostopno, zlasti na podeželskih in otoških območjih, z dodatnimi spodbudami za uporabo javnega prevoza (priporočilo št. 36 foruma 3, priporočilo št. 2 foruma 4).
2. Naložbe v visokohitrostne in nočne vlake ter določitev enotnega standarda za okolju prijazno železniško tehnologijo v Evropi, da bi ponudili realno alternativo in olajšali možnost za nadomestitev letov na kratke razdalje in odvrčanje od njih (razprava v delovni skupini, večjezična digitalna platforma).

3. Spodbujanje nakupa in (so)uporabe električnih vozil, ki izpolnjujejo visoke standarde glede življenjske dobe baterij – ob upoštevanju njihove cenovne dostopnosti za gospodinjstva –, naložbe v potrebne polnilne infrastrukture, naložbe v razvoj drugih tehnologij, ki ne onesnažujejo okolja, za vozila, ki jih je težko elektrificirati (priporočilo št. 38 foruma 3).
4. Razvoj povezljivosti z visokohitrošnim internetnim in mobilnim omrežjem na podeželskih in otoških območjih (priporočilo 36 foruma 3).
5. Izboljšanje obstoječe prometne infrastrukture z ekološkega vidika (priporočilo št. 37 foruma 3).
6. Zahteva, da se vzpostavijo programi za urbani razvoj za „bolj zelena“ mesta z nižjimi emisijami in posebne pešcove v mestih, ne da bi to škodovalo poslovnim območjem (priporočilo št. 6 foruma 3).
7. Izboljšanje infrastrukture za kolesarje ter širitev pravic kolesarjev in pešcev in krepitev njihovega pravnega varstva, tudi v primeru nesreč z motornimi vozili, ter zagotavljanje varnosti v cestnem prometu in usposabljanja na področju cestnoprometnih predpisov (priporočilo št. 4 foruma 3).
8. Regulacija rudarjenja kriptovalut, pri katerem se porablja ogromna količina električne energije (večjezična digitalna platforma).

5. [Predlog: Trajnostna poraba, embalaža in proizvodnja;](#)

CILJ: Boljša uporaba in upravljanje materialov v EU, da bi postali bolj krožni, avtonomni in manj odvisni. Vzpostavitev krožnega gospodarstva s spodbujanjem trajnostnih proizvodov in proizvodnje v EU. Zagotovitev, da vsi proizvodi, dani na trg EU, ustrezajo skupnim okoljskim standardom EU.

Ukrepi:

1. Strožji in harmonizirani standardi za proizvodnjo v EU ter pregleden sistem označevanja trajnosti/okoljskega odtisa in življenjske dobe za vse proizvode, ki se prodajajo na trgu EU, in sicer z uporabo kode QR in ekološke ocene ali digitalnega potnega lista za izdelke (priporočila št. 8, 13, 20 in 21 foruma 3, priporočilo št. 16 foruma 1, priporočilo 13 foruma 4).
2. Pregled svetovnih dobavnih verig, tudi v kmetijski proizvodnji, da bi zmanjšali odvisnost EU in skrajšali verige (večjezična digitalna platforma).
3. Nadaljnje preprečevanje nastajanja odpadkov z določitvijo ciljev glede tega in glede njihove ponovne uporabe, pa tudi z določitvijo standardov kakovosti za sisteme sortiranja odpadkov (razprava v delovni skupini, priporočilo francoskega državlanskega foruma).
4. Postopno opuščanje netrajnostnih oblik embalaže, regulacija okoljsko varne embalaže in preprečevanje tratenja materiala za uporabo v embalaži s finančnimi spodbudami in kaznimi ter naložbe v raziskave alternativnih rešitev (priporočili št. 15 in 25 foruma 3, priporočilo št. 12 foruma 1 in priporočilo št. 16 foruma 4).
5. Uvedba sistema vračanja embalaže in naprednih standardov za kontejnerje po vsej EU (priporočili št. 22 in 23 foruma 3, večjezična digitalna platforma).
6. Vzpostavitev platforme znanja EU o tem, kako zagotoviti dolgoročno in trajnostno uporabo in kako popravljati izdelke, ki bo vključevala tudi razpoložljive informacije združenj potrošnikov (priporočilo št. 20 foruma 3).
7. Uvedba ukrepov za preprečevanje zgodnje ali predčasne (tudi načrtovane) zastarelosti, podaljšanje garancij, spodbujanje pravice do popravila in zagotavljanje razpoložljivosti in

dostopnosti kompatibilnih rezervnih delov (priporočilo št. 20 foruma 3, priporočilo francoskega in nemškega državlanskega foruma, priporočilo št. 14 foruma 1).

8. Vzpostavitev trga sekundarnih surovin, po možnosti tudi z uvedbo zahtev glede vsebnosti recikliranih materialov in s spodbujanjem manjše uporabe primarnih surovin (razprava v delovni skupini).
9. Hitra uvedba ambiciozne trajnostne strategije za tekstil in vzpostavitev mehanizma, s katerim bi potrošniki lahko preverili, ali izdelek izpolnjuje trajnostna merila (priporočilo št. 28 foruma 3, razprava v delovni skupini).
10. Uvedba ukrepov EU, ki bodo potrošnikom omogočili daljšo uporabo izdelkov in jih k temu tudi spodbudili (priporočilo št. 20 foruma 3).
11. Poostreitev okoljskih standardov in uveljavljanje izpolnjevanja zahtev v zvezi z izvozom odpadkov znotraj EU in v tretje države (priporočilo št. 15 foruma 4 in večjezična digitalna platforma).
12. Uvedba ukrepov za omejevanje oglaševanja okolju škodljivih izdelkov z uvedbo obvezne izjave v primeru izdelkov, ki so posebej škodljivi za okolje (priporočilo št. 22 foruma 3).
13. Strožji standardi proizvodnje in pravični delovni pogoji v celotni proizvodnji in vrednostni verigi (priporočilo št. 21 foruma 3).

6. [Predlog: Obveščanje, ozaveščenost, dialog in življenjski slog](#)

CILJ: Spodbujanje znanja, ozaveščenosti, izobraževanja in dialogov o okolju, podnebnih spremembah, porabi energije in trajnosti.

Ukrepi:

1. Vzpostavitev interaktivne platforme s preverjenimi informacijami in redno posodobljenimi in raznovrstnimi znanstvenimi informacijami o okolju (priporočilo št. 33 foruma 3).
2. Podpiranje informacijskih kampanj za ozaveščenost o ekoloških praksah, vključno z dolgoročno kampanjo EU za trajnostno potrošnjo in življenjski slog (priporočilo nemškega, nizozemskega in francoskega državlanskega foruma, priporočilo št. 7 foruma 3).
3. Spodbujanje in olajševanje dialoga in posvetovanja med vsemi ravnmi odločanja, zlasti z mladimi in na lokalni ravni (priporočilo nemškega, nizozemskega in francoskega državlanskega foruma, priporočili št. 27 in 35 foruma 3, razprava v plenarni skupščini).
4. EU naj s pomočjo držav članic oblikuje skupno evropsko listino, ki se bo osredotočala na okoljska vprašanja in spodbujala okoljsko ozaveščenost vseh državljanov (priporočilo št. 7 foruma 3).
5. Ponudba izobraževalnih tečajev in učnega gradiva za vse, da bi se izboljšala podnebna in trajnostna pismenost ter da bi omogočili vseživljenjsko učenje o okoljskih temah (priporočili št. 15 in 35 foruma 1, priporočilo št. 24 foruma 3, razprava v delovni skupini).
6. Vključitev tematike o proizvodnji hrane in zaščiti biotske raznovrstnosti – med drugim tudi o koristih nepredelane hrane v primerjavi s predelano hrano – v izobraževanje ter promoviranje šolskih vrtov, subvencioniranje vrtnarskih projektov v mestih in vertikalnega kmetovanja; razmislek o uvedbi obveznega učnega predmeta biotska raznovrstnost v šole in ozaveščanje o biotski raznovrstnosti z medijskimi kampanjami in tekmovanji s spodbudami po vsej EU (tekmovanja na lokalni ravni) (priporočilo št. 5 foruma 3, priporočilo št. 18 foruma 1).
7. Krepitev vloge in delovanja EU na področju okolja in izobraževanja z razširitvijo njenih pristojnosti na področju izobraževanja o podnebnih spremembah in okolju ter z razširitvijo uporabe odločanja

27. 4. 2022

s kvalificirano večino na teme, za katere se šteje, da so v evropskem interesu, kot je okolje (priporočilo nizozemskega in francoskega državljanskega foruma).

8. Promocija rastlinske prehrane, da bi varovali podnebje in ohranjali okolje (večjezična digitalna platforma).

„Zdravje“

7. [Predlog – Zdrava hrana in zdrav življenjski slog¹](#)

CILJ: Zagotoviti, da imajo vsi Evropejci dostop do izobraževanja o zdravi hrani in do zdrave ter cenovno dostopne hrane kot gradnika zdravega življenjskega sloga.

Ukrepi:

1. Določijo naj se minimalni standardi za kakovost hrane in sledljivost živil, vključno z omejitvijo uporabe antibiotikov in drugih zdravil za živali na tisto, kar je nujno potrebno za zaščito zdravja in dobrega počutja živali namesto preventivne uporabe, ter z zagotavljanjem poostrenega nadzora v zvezi s tem. [#23, #17]
2. Izobraževanje ljudi o zdravih navadah že od zgodnjega otroštva dalje in spodbujanje k sprejemanju varnih in zdravih odločitev z obdavčitvijo nezdrave predelane hrane in omogočanjem dostopa do informacij o lastnostih živil za zdravje; v ta namen naj se vzpostavi obvezen vseevropski sistem ocenjevanja za predelano hrano na podlagi neodvisnega in strokovnega znanja ter uvede oznaka o uporabi hormonskih snovi in endokrinih motilcev pri proizvodnji hrane. V zvezi s tem naj se poveča spremljanje in izvajanje obstoječih pravil, hkrati pa naj se razmisli o njihovi okrepitevi. [#18, #19, delovna skupina]
3. Spodbuja naj se dialog z akterji v prehranski verigi od proizvodnje do prodaje za družbeno odgovornost podjetij glede zdrave hrane. [#19, delovna skupina]
4. Podpirati je treba zagotavljanje zdrave, raznolike in cenovno dostopne hrane v javnih ustanovah, kot so šolske menze, bolnišnice ali domovi za nego, med drugim z namenskimi finančnimi sredstvi na ravni EU. [#3, plenarna razprava, delovna skupina]
5. Potrebne so naložbe v raziskave o vplivu uporabe antibiotikov ter učinkih hormonskih snovi in endokrinih motilcev na zdravje ljudi. [#17, #18]

8. [Predlog – Krepitev zdravstvenega sistema³](#)

CILJ: Okrepiti odpornost in kakovost naših sistemov zdravstvenega varstva

Ukrepi:

1. Vzpostaviti naj se evropski zdravstveni podatkovni prostor, ki bi olajšal izmenjavo zdravstvenih podatkov; zdravstvena dokumentacija posameznika bi bila lahko na voljo (na prostovoljni osnovi) prek elektronskega zdravstvenega potnega lista EU ob doslednem spoštovanju pravil o varstvu podatkov. [#41, delovna skupina]
2. Zagotoviti je treba ustrezne delovne pogoje, zlasti na podlagi intenzivnejših kolektivnih pogajanj, tudi glede plač in delovnih ureditev, ter uskladiti standarde usposabljanja in izdajanja spričeval za zdravstvene delavce; razvijati je treba mreženje in programe izmenjav, na primer Erasmus za zdravstvene šole, saj bi to bistveno prispevalo k razvoju znanj in spretnosti. Da bi

¹ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: #3, #17, #18, #19

² # = priporočilo evropskega državljanskega foruma

³ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: #39, #40, #41, #42, #43, #49, NL1, NL2, #51

ohranili talente, znanje mladih strokovnjakov in delovne izkušnje, je treba vzpostaviti programe EU za izmenjavo, s katerimi bi naše najboljše strokovnjake na področju znanosti o življenju motivirali, da ne odidejo v tretje države. [#39, delovna skupina]

3. Zagotoviti je treba strateško avtonomijo na ravni EU, da se prepreči odvisnost od tretjih držav [nizozemski državljanski forum 2]⁴ na področju zdravil (zlasti aktivnih snovi) in medicinskih pripomočkov (vključno s surovinami); zlasti naj se pripravi seznam bistvenih in prednostnih, pa tudi inovativnih zdravil in zdravljenj (kot so biotehnološke rešitve) na ravni EU, in sicer v okviru obstoječih evropskih agencij in organa za odzivanje na izredne zdravstvene razmere, da se državljanom zagotovi njihova razpoložljivost. Razmisliti bi bilo treba o organizaciji usklajenega strateškega kopičenja zalog po vsej EU. Da bi bili ukrepi na ravni Unije usklajeni in dolgoročni, bi morala zdravje in zdravstveno varstvo spadati v sklop deljenih pristojnosti med EU in državami članicami EU, za kar je treba spremeniti člen 4 PDEU. [#40, #49, plenarna razprava, delovna skupina]
4. Predlaga se nadaljnji razvoj, usklajevanje in financiranje obstoječih programov za raziskave in inovacije na področju zdravja, ne da bi pri tem ogrozili druge programe, povezane z zdravjem, na primer evropskih referenčnih mrež, saj na njih temelji razvoj mrež zdravstvene oskrbe za visoko specializirana in zahtevna zdravljenja. [#42, #43, delovna skupina]
5. Potrebne so naložbe v zdravstvene sisteme, zlasti v javne in neprofitne sisteme, infrastrukturo in digitalno zdravje ter zagotavljanje, da izvajalci zdravstvenega varstva spoštujejo načela popolne dostopnosti, cenovne ugodnosti in kakovosti storitev, s čimer se prepreči, da bi pridobitno usmerjeni izvajalci zdravstvenega varstva, ki ne upoštevajo splošnega interesa ali ga upoštevajo le deloma, izčrpavali vire. [#51, delovna skupina]
6. Predlagajo se tudi strožja priporočila državam članicam, naj vlagajo v delujoče, dostopne, cenovno ugodne, visokokakovostne in odporne zdravstvene sisteme, zlasti v okviru evropskega semestra. Vpliv vojne v Ukrajini na javno zdravje potrjuje, da je treba razvijati odporne zdravstvene sisteme in solidarnostne mehanizme. [#51, delovna skupina]

9. Predlog – Širše pojmovanje zdravja⁵

CILJ: Sprejeti celosten pristop k zdravju, ki se poleg bolezni in njihovega zdravljenja osredotoča na zdravstveno pismenost in preventivo ter spodbuja skupno razumevanje izzivov, s katerimi se soočajo bolne ali invalidne osebe, v skladu s pristopom „eno zdravje“, ki bi ga bilo treba poudarjati kot horizontalno in temeljno načelo, ki zajema vse politike EU.

Ukrepi:

1. Izboljšati je treba razumevanje težav z duševnim zdravjem in načine za njihovo reševanje, tudi od zgodnjega otroštva in zgodnje diagnostike, in sicer na podlagi dobrih praks, razvitih po vsej EU, ki bi morale biti zlahka dostopne prek portala o dobrih praksah s področja javnega zdravja. Za namen ozaveščanja bi morali institucije EU in ustrezni deležniki organizirati dogodke za izmenjavo dobrih praks in svojim članom pomagati, da jih širijo v svojih volilnih okrožjih. Pripraviti bi bilo treba akcijski načrt EU za duševno zdravje, v okviru katerega bi se določila dolgoročna strategija za duševno zdravje, vključno z raziskavami, ter prav tako obravnavalo

⁴ Priporočilo nacionalnega državljanskega foruma

⁵ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: #44, #45, #46, #47, #50

- vprašanje razpoložljivosti strokovnjakov, tudi za mladoletnike, v bližnji prihodnosti pa določilo Evropsko leto duševnega zdravja. [#44, #47, delovna skupina]
2. Razviti je treba standardni izobraževalni program na ravni EU o zdravem načinu življenja, ki bi vključeval tudi spolno vzgojo. Zajemati bi moral tako ukrepe za zdrav življenjski slog kot varstvo okolja ter informacije o tem, kako lahko ti ukrepi pomagajo preprečevati številne bolezni, na primer kolesarjenje kot zdravo sredstvo za vsakodnevno mobilnost. Državam članicam in šolam bi bil na voljo brezplačno za ustrezno uporabo v učnih načrtih. Tak program bi obravnaval stereotipe o bolnikih in invalidih. [#46, delovna skupina]
 3. Razvijati je treba tečaje prve pomoči, vključno s praktičnim delom, ki bi bili brezplačno na voljo vsem državljanom, in razmisliti o rednih tečajih kot standardni praksi za študente in zaposlene. Poleg tega bi morale biti na javnih mestih v vseh državah članicah EU na voljo minimalno število defibrilatorjev. [#50]
 4. Razširi naj se pobuda za teden zdravja, ki bi po vsej EU potekal v istem tednu in bi vključeval razpravo o vseh zdravstvenih težavah. Prav tako bi bilo treba razmisliti o pobudah za leto zdravja, začenši z letom duševnega zdravja. [#44, delovna skupina]
 5. Hormonsko kontracepcijo iz zdravstvenih razlogov, kot sta zdravljenje fibromialgije in endometrioze, ter ženske higienske pripomočke je treba z davčnega vidika priznati kot zdravljenje. Vsem posameznikom, ki imajo težave s plodnostjo, naj se zagotovi dostop do zdravljenja na področju reprodukcije. [#45, delovna skupina]

10. Predlog – Enak dostop do zdravstvenih storitev za vse⁶

CILJ: Vzpostaviti „pravico do zdravja“ tako, da se vsem Evropejcem zagotovi enak in splošen dostop do cenovno ugodnega, preventivnega in kurativnega ter kakovostnega zdravstvenega varstva

Ukrepi:

1. Vzpostaviti je treba skupne minimalne standarde zdravstvenega varstva na ravni EU, ki obsegajo tudi preventivo in dostopnost ter bližino zdravstvene oskrbe, ter zagotoviti podporo za doseganje teh standardov. [#39, delovna skupina]
2. Prizna naj se potreba po upoštevanju načela subsidiarnosti v celoti in ključna vloga lokalnih, regionalnih in nacionalnih akterjev na področju zdravja [nizozemski državljanski forum 3] ter zagotovi naj se možnost ukrepanja na ravni EU, kadar se pravica do zdravja najbolje uveljavlja na tej ravni. Odločanje o ključnih temah naj bo hitrejše in intenzivnejše in izboljša naj se učinkovitost evropskega upravljanja pri razvoju evropske zdravstvene unije (na primer v primeru pandemije ali redkih bolezni). [#49, želja št. 11 francoskega državljanskega foruma, digitalna platforma]
3. Okrepi naj se evropska zdravstvena unija, tako da se izkoristi potencial sedanjega okvira v celoti, področje zdravja in zdravstvenega varstva pa naj se vključi v sklop deljenih pristojnosti

⁶ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: #39, #40, #45, #48, #49, #50, #51, sprememba št. 8 francoskega državljanskega foruma, želja št. 11 francoskega državljanskega foruma, nizozemski državljanski forum 2 in 3

med EU in državami članicami EU, za kar je treba spremeniti člen 4 PDEU. [#49, želja št. 11 francoskega državlanskega foruma, digitalna platforma, delovna skupina]⁷

4. Vsem naj se zagotovi dostop do zdravljenja, kjerkoli v EU je najprej na voljo. V ta namen naj se olajša čezmejno sodelovanje, zlasti pri redkih boleznih, raku, boleznih srca in ožilja ter visoko specializiranih zdravljenjih, kot je presajanje organov in zdravljenje hudih opeklin. Ustanoviti bi bilo treba evropsko mrežo za presaditev in darovanje organov v korist vseh evropskih pacientov, ki potrebujejo presaditev. [plenarna skupščina in delovna skupina]
5. Z večjimi naložbami v zdravstveno varstvo je treba zagotoviti cenovno ugodno oskrbo, zlasti zobozdravstveno oskrbo, vključno s preventivnim zdravljenjem – poseben poudarek naj bo na zagotovitvi cenovno ugodne zobozdravstvene oskrbe za vse v 15 do 20 letih. [#48, delovna skupina]
6. Zagotovitev enake kakovosti zdravljenja in zdravil po vsej EU in pravičnih stroškov glede na kraj izvajanja, med drugim z izboljšanjem sedanjega stanja razdrobljenosti notranjega trga [#40, nizozemski državlanski forum 3, delovna skupina, plenarna skupščina];
7. Boj proti zdravstveni revščini s spodbujanjem brezplačne zobozdravstvene oskrbe za otroke, skupine z nizkimi dohodki in druge ranljive skupine, kot so invalidi. Prav tako je treba upoštevati vpliv slabih stanovanjskih razmer na zdravje. [#48, delovna skupina]
8. Upoštevati je treba mednarodno razsežnost zdravja in priznati, da bi morala biti zdravila splošno dostopna tudi v revnejših državah [nizozemski državlanski forum 2].

⁷ Priporočila nizozemskega državlanskega foruma se razlikujejo od priporočil evropskega državlanskega foruma in navajajo, da bi morala biti zdravje in zdravstveno varstvo v prvi vrsti v nacionalni pristojnosti [nizozemski državlanski forum 3].

„Mo nejše gospodarstvo, socialna pravi nost in delovna mesta“

Uvod

Živimo v izrednih časih in Evropsko unijo bomo sodili po njenih prizadevanjih, da bi iz sedanje krize izšla močnejša in z bolj trajnostnim, vključujočim, konkurenčnim in odpornim modelom rasti. Invazija Rusije v Ukrajini in pandemija covid-19 sta spremenili podobo Unije. Konferenca bo morala obravnavati tudi socialne in gospodarske posledice te vojne v že tako zahtevnih razmerah po pandemiji. Hkrati podnebne spremembe še naprej pomenijo stalno grožnjo človeštvu in bodo dramatično vplivale na gospodarstvo in našo družbo. Iz prejetih priporočil je jasno, da državljani pozivajo k odločnejšemu ukrepanju Unije. Za izredno velike nadsocialne izzive, kot so neenakosti, konkurenčnost, zdravje, podnebne spremembe, migracije, digitalizacija ali pravična obdavčitev, so potrebne ustrezne evropske rešitve. Iz priporočil in razprav je razvidno tudi, da potrebujemo celovito strategijo, s katero bi zagotovili večjo blaginjo evropskih državljanov pri različnih vidikih življenja. Nekatere elemente te strategije je mogoče najti v že obstoječih politikah in jih je mogoče uresničiti s polno uporabo obstoječega institucionalnega okvira na evropski in nacionalni ravni, pri drugih bodo potrebne nove politike, v nekaterih primerih pa tudi spremembe primarnih pogodb. Vendar je treba nove politike in spremembe pogodb obravnavati kot sredstvo za doseganje boljše blaginje in ne kot cilj same po sebi. EU je mogoče in je treba preoblikovati tako, da bo zagotavljala strateško avtonomijo, trajnostno rast, boljše življenjske in delovne pogoje ter človekov napredek, ne da bi pri tem v okviru obnovljene družbene pogodbe izčrpali in uničili naš planet. S temi priporočili naj bi dosegli te cilje. Pri spodnjih predlogih je treba upoštevati, da so državljani iz vse Evrope izrazili zelo raznolika mnenja in pričakovanja in prav ta raznolikost mnenj je ena od edinstvenih prednosti Evrope.

11. [Predlog: Trajnostna rast in inovacije](#)⁸

Cilj: Predlagamo, da EU podpre prehod na trajnosten in odporen model rasti, pri čemer naj v evropskem semestru upošteva zeleni in digitalni prehod z močno socialno razsežnostjo ter okrepi vlogo državljanov, sindikatov in podjetij. Konvencionalne makroekonomske kazalnike in kazalnike na osnovi BDP bi lahko dopolnili z novimi, da bi lahko v okviru semestra obravnavali nove evropske prednostne naloge, kot sta evropski zeleni dogovor in evropski steber socialnih pravic, ter bolj upoštevali ekološki in digitalni prehod ter blaginjo ljudi. Ta cilj bi lahko dosegli z naslednjim.

Ukrepi:

⁸ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 1: 9, 10, 11, 12 in 14; Nizozemska: 1; Italija: 1.1; Litva: 3 in 8.

1. Spodbujanje okolju prijaznejših proizvodnih procesov podjetij in podpiranje podjetij pri iskanju najboljših rešitev ter zagotavljanje pozitivnih in negativnih spodbud (evropski državljanski forum 11 in 12), tudi s povečanjem lokalne proizvodnje in potrošnje (razprave).
2. Prizadevanja za bolj trajnostno in krožno gospodarstvo z obravnavanjem načrtovane zastarelosti in zagotavljanjem pravice do popravila (evropski državljanski forum 14).
3. Pregled ekonomskega upravljanja EU in evropskega semestra, da bi zagotovili, da bodo zeleni in digitalni prehod ter socialna pravičnost in napredek tesno povezani z gospodarsko konkurenčnostjo, pri tem pa upoštevali ekonomsko in fiskalno naravo evropskega semestra. Poleg tega je treba v izvajanju evropskega semestra bolj vključiti socialne partnerje ter lokalne in regionalne oblasti, da bi izboljšali njegovo uporabo in odgovornost (spletna platforma, razprave).
4. Preprečevanje uporabe plastične embalaže/posod za enkratno uporabo (evropski državljanski forum 12).
5. Razširjena uporaba evropske tehnologije, ki naj postane izvedljiva alternativa tujim tehnologijam (razprave).
6. Spodbujanje raziskav na področju novih materialov in tehnologij ter inovativne uporabe obstoječih materialov ob hkratnem zagotavljanju, da se raziskovalna prizadevanja ne podvajajo (evropski državljanski forum 9, nizozemski državljanski forum 1).
7. Obravnava trajnostnosti, cenovne sprejemljivosti in dostopnosti energije ob upoštevanju energijske revščine in odvisnosti od držav, ki niso članice EU, in sicer s povečanjem deleža energije iz trajnostnih virov (evropski državljanski forum 10, litovski državljanski forum 3, italijanski državljanski forum 1.1).
8. Ozaveščanje podjetij in državljanov o bolj trajnostnem ravnanju in zagotavljanju pravičnega prehoda na podlagi socialnega dialoga in kakovostnih delovnih mest (evropski državljanski forum 12 in spletna platforma).
9. Vključitev ambicioznih socialnih, delovnih in zdravstvenih standardov, tudi glede zdravja in varnosti pri delu, v nove trgovinske sporazume EU (litovski državljanski forum 8).

12. [Predlog: Krepitev konkurenčnosti EU in nadaljnja poglobitev enotnega trga⁹](#)

Cilj: Predlagamo, da se okrepi konkurenčnost in odpornost gospodarstva, enotnega trga in industrije Evropske unije ter obravnavajo strateške odvisnosti. Spodbujati moramo podjetniško kulturo v EU, ki bo podpirala inovativna podjetja vseh velikosti, zlasti mikro-, mala in srednja podjetja, ter zagonska podjetja, da bodo lahko uspešna ter da bodo tako prispevala k odpornejši in bolj povezani družbi. Potrebujemo dobro delujoče tržno gospodarstvo, da bi lažje uresničili vizijo bolj socialne Evrope. Ta cilj bi lahko dosegli z naslednjim.

Ukrepi:

⁹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 1: 10, 11 in 14; Nemčija: 2.1 in 2.2; Nizozemska: 1 in 2; Francija: 3 in 9; Italija: 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.4, 4.a.2 in 6.1; Litva: 1 in 7.

1. Oblikovanje jasne vizije za evropsko gospodarstvo in izkoriščanje prednosti, kakovosti in raznolikosti Evrope ob upoštevanju gospodarskih in drugih razlik med državami članicami ter spodbujanje sodelovanja in konkurence med podjetji (nizozemski državljanski forum 1 in 2).
2. Utrditev rezultatov dela v zvezi z enotno valuto ter povezanostjo plačilnih sistemov in telekomunikacij (italijanski državljanski forum 4.a.2).
3. Zmanjšanje standardizacije proizvodov ter priznavanje lokalnih in regionalnih kulturnih in proizvodnih posebnosti (spoštovanje proizvodnih tradicij) (italijanski državljanski forum 2.2).
4. Krepitev navzgor usmerjene socialne in ekonomske konvergenca na enotnem trgu z dokončanjem obstoječih pobud, kot sta bančna unija in unija kapitalskih trgov, ter z izvajanjem v prihodnost usmerjene reforme ekonomske in monetarne unije (razprave).
5. Spodbujanje politik za močno industrijsko bazo in inovacije na področju ključnih omogočitvenih tehnologij ter v prihodnost usmerjena podnebna politika v povezavi z industrijsko konkurenčnostjo z močno socialno razsežnostjo, ki bo temeljila na socialnem dialogu ter dobro delujočih odnosih med delodajalci in delojemalci (razprave).
6. Namenjanje posebne pozornosti malim in srednjim podjetjem, ki so hrbtenica našega gospodarstva, v vseh novih pobudah. Načelo „najprej pomisli na male“ je treba upoštevati v vseh zakonodajnih predlogih EU, v oceni učinka Komisije pa bi bilo treba na podlagi jasnih načel okrepiti preizkus za mala in srednja podjetja, pri tem pa v celoti spoštovati socialne in okoljske standarde ter pravice potrošnikov (razprave).
7. Zagotavljanje sodelovanja malih in srednjih podjetij pri vlogah za financiranje, razpisih in mrežah, pri čemer bi morale biti upravno bremene čim manjše. Subjekti, kot sta Evropski svet za inovacije in Evropska investicijska banka, bi morali malim in srednjim podjetjem z inovacijskimi projekti z visokim tveganjem ponuditi še več možnosti za financiranje (razprave).
8. Oblikovanje boljšega okvira za naložbe v raziskave in inovacije, usmerjenega v bolj trajnostne in v biotsko raznovrstnost usmerjene poslovne modele (evropski državljanski forum 10, 11 in 14); usmerjenost v tehnologijo in inovacije kot gonilo rasti (italijanski državljanski forum 1.3).
9. Spodbujanje skupnega gospodarskega delovanja prek avtonomne in konkurenčne industrije (francoski državljanski forum 3).
10. Določanje in razvoj strateških sektorjev, vključno z vesoljem, robotiko in umetno inteligenco (francoski državljanski forum 3 in 9).
11. Naložbe v gospodarstvo, ki bo temeljilo na turizmu in kulturi, vključno s številnimi majhnimi destinacijami v Evropi (italijanski državljanski forum 1.2).
12. Obravnava zanesljivosti oskrbe z diverzifikacijo vhodnih virov/surovin in povečanjem proizvodnje ključnih dobrin v Evropi, kot so zdravje, hrana, energija, obramba in promet (francoski državljanski forum 9, litovski državljanski forum 1, italijanski državljanski forum 1.4).
13. Spodbujanje digitalizacije evropskih podjetij, na primer s posebno preglednico kazalnikov, ki bi podjetjem omogočala primerjavo stopnje digitalizacije, da bi na splošno povečali konkurenčnost (nemški državljanski forum 2.1).
14. Spodbujanje digitalne kohezije, da bi prispevali k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, kot je opredeljena v Pogodbi o delovanju Evropske unije (razprave).
15. Poglobljanje čezmejnega sodelovanja za večjo kohezijo in odpornost v regijah in širše, in sicer s podpiranjem evropskega čezmejnega mehanizma in podobnih orodij (razprave).
16. Izboljšanje in spodbujanje možnosti za čezmejno usposabljanje za izpopolnjevanje evropske delovne sile in povečanje konkurenčnosti, pri tem pa bi obenem izboljšali tudi ekonomsko

znanje državljanov (nemški državljanski forum 2.2 in litovski državljanski forum 7). Spodbujanje izmenjav med delavci v Evropi prek Evropskega centra za zaposlovanje (italijanski državljanski forum 6.1). Spodbujanje mladih k študiju naravoslovnih predmetov (italijanski državljanski forum 1.5).

17. Zmanjšanje birokracije, kjer ni potrebna (dovoljenja, potrdila) (italijanski državljanski forum 2.1).
18. Boj proti ponarejanju in nelojalni konkurenci (italijanski državljanski forum 2.4).
19. Zagotavljanje večje udeležbe zagonskih ter malih in srednjih podjetij v inovacijskih projektih, saj to povečuje njihovo inovativno moč, konkurenčnost in mreženje (spletna platforma, razprave).
20. Utrjevanje in varovanje enotnega trga bi morala ostati prednostna naloga; ukrepi in spodbude na ravni Unije in na nacionalni ravni ne bi smeli škodovati enotnemu trgu in bi morali prispevati k prostemu pretoku ljudi, blaga, storitev in kapitala (razprave).
21. Preveriti bi bilo treba konkurenčnost novih političnih pobud EU, da bi analizirali njihov vpliv na podjetja in poslovno okolje (stroški poslovanja, zmožljivost za inovacije, mednarodna konkurenčnost, enaki konkurenčni pogoji itd.). Ta pregled bi moral biti skladen s Pariškim sporazumom in cilji trajnostnega razvoja, vključno z enakostjo spolov, ter ne bi smel negativno vplivati ne na varstvo človekovih, socialnih ali delavskih pravic ne na okoljske standarde ali standarde varstva potrošnikov. V ta namen predlagamo ustanovitev evropskega svetovalnega organa za konkurenčnost, ki bi spremljal, kako se preverja konkurenčnost, in zlasti ocenjeval kumulativni učinek zakonodaje ter pripravljaj predloge za izboljšanje okvirnih pravnih pogojev za konkurenčnost evropskih podjetij. V upravljanje takšnega organa bi morali biti vključeni civilna družba in socialni partnerji (razprave).

13. Predlog: Vključujoči trgi dela¹⁰

Cilj: Predlagamo, da se izboljša delovanje trgov dela, da bi zagotovili pravičnejše delovne pogoje ter spodbujali enakost spolov ter zaposlovanje mladih in ranljivih skupin. Evropska unija, države članice in socialni partnerji si morajo prizadevati za odpravo revščine zaposlenih, obravnavati pravice platformnih delavcev, prepovedati neplačano pripravništvo in zagotoviti pravično mobilnost delovne sile v EU. Spodbujati moramo socialni dialog in kolektivna pogajanja. Zagotoviti moramo celovito izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, vključno z njegovimi ustreznimi krovnimi cilji za leto 2030, na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni na področju „enakih možnosti in dostopa do trga dela“ ter „poštenih delovnih pogojev“, pri tem pa spoštovati pristožnosti ter načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter v primarni pogodbi vključiti protokol o socialnem napredku. Pri tem bi bilo treba spoštovati nacionalno tradicijo in avtonomijo socialnih partnerjev ter sodelovati s civilno družbo. Ta cilj bi lahko dosegli z naslednjim.

Ukrepi:

1. Zagotavljanje, da so zakonsko določene minimalne plače takšne, da lahko vsak delavec zasluži dovolj za dostojno in podobno kakovost življenja v vseh državah članicah. Določiti bi bilo treba jasna merila (npr. življenjski stroški, inflacija, življenje nad pragom revščine, povprečna plača in

¹⁰ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 1: 1, 2, 7, 28 in 30; Nemčija: 4.1 in 4.2; Nizozemska: 4; Francija: 6; Italija: 5.a.1, 5.a.4, 6.1 in 6.2.

mediana plače na državni ravni), ki bi jih bilo treba upoštevati pri določanju ravni minimalne plače. Glede na ta merila bi bilo treba redno pregledovati raven minimalnih plač, da bi zagotovili njihovo ustreznost. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti učinkovitemu izvajanju teh pravil ter spremljanju in sledenju izboljševanja življenjskega standarda. Obenem bi bilo treba okrepiti in spodbujati kolektivna pogajanja po vsej EU (evropski državljanski forum 1 in 30, nemški državljanski forum 4.2, spletna platforma).

2. Ocenjevanje in strožje izvrševanje izvajanja direktive o delovnem času (Direktiva 2003/88/ES) in druge ustrezne zakonodaje, namenjene zdravemu usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, ob hkratnem premisleku o novih nacionalnih politikah na tem področju (evropski državljanski forum 2).
3. Uvedba ali okrepitev obstoječe zakonodaje, ki ureja tako imenovane pametne oblike dela, in spodbujanje podjetij, naj jih uvajajo (evropski državljanski forum 7). EU bi morala zagotoviti pravico do odklopa, storiti več za odpravo digitalnega razkoraka na delovnem mestu in oceniti posledice dela na daljavo za zdravje, delovni čas in uspešnost podjetij. Zagotoviti je treba pravično digitalizacijo na podlagi človekovih pravic, boljših delovnih pogojev in kolektivnih pogajanj (razprave).
4. Povezane politike zaposlovanja na ravni EU, v katerih središču so aktivne politike trga dela, ki so vse bolj usklajene (italijanski državljanski forum 6.2), medtem ko se države članice osredotočajo na nadaljnje reforme, da bi ustvarile ugodne pogoje za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest (razprave).
5. Ukrepi za zagotovitev, da so socialne pravice popolnoma zaščitene v primeru spora z ekonomskimi svoboščinami, tudi z uvedbo protokola o socialnem napredku v temeljnih pogodbah (spletna platforma, razprave).
6. Zagotavljanje enakosti spolov v skladu s strategijo EU za enakost spolov za obdobje 2020–2025. Evropska unija bi morala še naprej meriti enakost spolov z indeksom enakosti spolov (tj. odnos, razlike v plačah, zaposlovanje, vodstvo itd.), letno spremljati strategijo in zagotavljati preglednost dosežkov ter spodbujati in si izmenjavati strokovno znanje in primere dobre prakse, da bi vzpostavila potencialni mehanizem za povratne informacije državljanov (npr. varuha pravic) (evropski državljanski forum 28; italijanski državljanski forum 5.a.1). Odpraviti je treba plačno vrzel med spoloma in uvesti kvote na vodilnih položajih. Več podpore bi bilo treba nameniti podjetnicam v poslovnem okolju in ženskam v naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki (razprave).
7. Spodbujanje zaposlovanja mladih, na primer s finančno podporo podjetjem, pa tudi z zagotavljanjem dodatne podpore delodajalcem in delavcem (nizozemski državljanski forum 4) ter podpore mladim podjetnikom in mladim samozaposlenim, na primer z izobraževalnimi orodji in tečaji (razprave).
8. Spodbujanje zaposlovanja prikrajšanih skupin (nizozemski državljanski forum 4), zlasti invalidov (spletna platforma).
9. Spodbujanje zaposlovanja in socialne mobilnosti, da se popolnoma omogočita samouresničevanje in samoopredelitev (italijanska državljanska foruma 5.a.4 in 6.1). Oblikovali bi lahko dolgoročno strategijo, s katero bi zagotovili, da bodo vsi v naši družbi imeli prave veščine, da bi poiskali delo in izkoristili svoje talente, zlasti mlada generacija (razprave). Pomembno je vlagati v znanja in spretnosti ljudi, prilagojene spreminjajočim se potrebam trga dela, in spodbujati vseživljenjsko učenje, med drugim s programi izmenjav v vseh življenjskih

obdobjih ter zagotavljanjem pravice do vseživljenjskega učenja in usposabljanja. (francoski državljanski forum 6, nemški državljanski forum 4.1) V ta namen je treba okrepiti sodelovanje med podjetji, sindikati ter ponudniki poklicnega usposabljanja, izobraževanja in usposabljanja (razprava).

14. Predlog: Močnejše socialne politike¹¹

Cilj: Predlagamo zmanjšanje neenakosti, boj proti socialni izključenosti in boj proti revščini. Vzpostaviti moramo celovito strategijo za boj proti revščini, ki bi lahko med drugim vključevala okrepljeno jamstvo za otroke in jamstvo za mlade, uvedbo minimalnih plač, skupni okvir EU za sheme minimalnega dohodka in dostojna socialna stanovanja. Zagotoviti moramo celovito izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, vključno z njegovimi ustreznimi krovnimi cilji za leto 2030, na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni na področju „socialne zaščite in vključevanja“, pri tem pa upoštevati ustrezne pristojnosti ter načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter v Pogodbi vključiti protokol o socialnem napredku. Ta cilj bi lahko dosegli z naslednjim.

Ukrepi:

1. Okrepitev pristojnosti EU pri socialnih politikah in predlaganje zakonodaje za spodbujanje socialnih politik in zagotavljanje enakosti pravic, vključno z zdravjem, ki so usklajene za celotno EU, pri čemer je treba upoštevati dogovorjene predpise in minimalne zahteve na celotnem ozemlju (evropski državljanski forum 19 in 21). EU bi lahko podprla in dopolnila politike držav članic za zagotavljanje minimalnega dohodka, s čimer bi zagotovila, da nihče ne bo zapostavljen. Te ukrepe bi lahko izvedli v okviru polnega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic in njegovega akcijskega načrta (razprave).
2. Brez popuščenja pri socialnovarstvenih pravicah (javno zdravje, javno izobraževanje, politike dela) (italijanski državljanski forum 4.a.1).
3. Spodbujanje raziskav na socialnem področju in področju zdravja v EU v skladu s prednostnimi področji, za katera se šteje, da so v javnem interesu, in o katerih se dogovorijo države članice, ter zagotavljanje ustreznega financiranja. To bi lahko delno dosegli z okrepljenim sodelovanjem na različnih strokovnih področjih med državami, kot tudi med študijskimi centri (univerzami itd.) (evropski državljanski forum 20).
4. Omogočanje dostopa do zdravstvenih storitev vsem osebam, mlajšim od 16 let, po vsej EU, v primeru, da te storitve niso na voljo na nacionalni ravni (razprave).
5. Zagotavljanje, da EU skupaj s socialnimi partnerji in nacionalnimi vladami podpira ciljno usmerjen dostop do dostojnih socialnih stanovanj za državljane v skladu z njihovimi specifičnimi potrebami. Finančna prizadevanja bi si morali deliti zasebni financerji, najemodajalci, upravičenci do stanovanj, vlade držav članic na centralni in lokalni ravni ter Evropska unija. (evropski državljanski forum 25).

¹¹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 1: 19, 20, 21 in 25; Italija: 4.a.1.

15. Predlog: Demografski prehod¹²

Cilj: Predlagamo, da bi se izzivi, ki jih prinaša demografski prehod kot kritični element splošne odpornosti Evrope, zlasti nizka rodnost in stalno staranje prebivalstva, obravnavali z zagotavljanjem podpore ljudem v celotnem življenjskem ciklu. To bi moralo vključevati celovite ukrepe, namenjene vsem generacijam, od otrok in mladih do družin, delovno sposobnega prebivalstva ter starejših oseb, ki še vedno želijo delati ali ki so upokojene ali potrebujejo nego. Ta cilj bi lahko dosegli z naslednjim.

Ukrepi:

1. Zagotavljanje ustrezne, cenovno ugodne in dostopne nege in varstva otrok po vsej EU, da bodo lahko matere in očetje samozavestno uskladili svoje poklicno in družinsko življenje. To bi lahko po potrebi vključevalo možnosti za varstvo otrok na delovnem mestu ali v njegovi bližini. V nekaterih državah članicah je na voljo tudi nočno varstvo, kar bi moralo služiti kot zgled. Poleg tega bi to lahko spremljali podporni ukrepi, kot so znižane stopnje DDV za otroško opremo. Nujno je treba preprečiti revščino in socialno izključenost otrok. (evropski državljanski forum 22 in 26) To bi lahko dosegli z razširitvijo jamstva za otroke, s čimer bi otrokom, ki potrebujejo pomoč, zagotovili dostop do storitev, kot so izobraževanje in varstvo, zdravstvo, prehrana in nastanitve (spletna platforma, razprave).
2. Uvedba posebne podpore in zaščite dela za mlade. Med ukrepi za delovno sposobno prebivalstvo bi moral biti dostop do znanja za matere in očete o vrnitvi na delo. (evropski državljanski forum 22) Z okrepitvijo jamstva za mlade bi lahko izboljšali dostop oseb, mlajših od 30 let, do kakovostnih zaposlitvenih ponudb, izobraževanja odraslih, vajeništva ali pripravništva (razprave).
3. Spodbujanje prostega pretoka izobraževanja v Uniji, med drugim z medsebojnim priznavanjem diplom, ocen, spretnosti in kvalifikacij (razprave).
4. Izboljšanje zakonodaje in njenega izvajanja, da bi zagotovili podporo družinam v vseh državah članicah, na primer v zvezi s starševskim dopustom ter pomočjo ob rojstvu otroka in dodatki za nego in varstvo otrok (evropski državljanski forum 26 in italijanski državljanski forum 5.a.1). Stanovanjska vprašanja imajo ključno vlogo pri podpiranju družin in bi jih bilo treba obravnavati (spletna platforma in razprave).
5. Sprejetje ukrepov, s katerimi bi zagotovili, da bodo vse družine imele enake družinskopravne pravice v vseh državah članicah. Te bi morale vključevati pravico do sklenitve zakonske zveze in posvojitve (evropski državljanski forum 27).
6. Spodbujanje fleksibilnega upokojevanja z upoštevanjem posebnega položaja starejših. Pri določanju upokojitvene starosti bi bilo treba upoštevati razlike med poklici in tako tudi posebej zahtevno duševno ali fizično delo (evropski državljanski forum 21 in italijanski državljanski forum 5.a.1).
7. Preprečevanje revščine starejših z uvedbo minimalnih pokojnin. Minimalne ravni bi morale upoštevati življenjski standard, prag revščine in kupno moč v zadevni državi članici (evropski državljanski forum 21).

¹² Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 1: 21, 22, 23, 26 in 27; Italija: 5.a.1.

8. Zagotavljanje ustreznega socialnega in zdravstvenega varstva starejšim. Pri tem je treba obravnavati oskrbo v skupnosti in bivalno oskrbo, prav tako pa je treba pri ukrepih upoštevati tako oskrbovance kot oskrbovalce (evropski državljanski forum 23).
9. Zagotavljanje trajnostnega razvoja in demografske odpornosti regij, ki zaostajajo, da bi postale bolj živahne in privlačne, tudi prek kohezijske politike (spletna platforma in razprave).
10. Usklajeni ukrepi na evropski ravni za zbiranje podatkov, razčlenjenih glede na dejavnike, kot je spol, in analiziranje demografskih trendov, izmenjavo primerov dobre prakse in znanja ter podpiranje držav članic pri oblikovanju in izvajanju ustreznih politik, tudi z ustanovitvijo specializiranega organa EU na tem področju (spletna platforma in razprave).

16. Predlog: Fiskalna in davčna politika¹³

Cilj: Predlagamo, naj EU spodbuja v prihodnost usmerjene naložbe, osredotočene na zeleni in digitalni prehod, z močno socialno razsežnostjo, in sicer ob upoštevanju primerov instrumentov Next Generation EU in SURE. Unija mora upoštevati socialne in gospodarske posledice vojne proti Ukrajini in povezavo med ekonomskim upravljanjem Unije in novimi geopolitičnimi razmerami ter okrepiti svoj proračun z novimi lastnimi sredstvi. Državljeni želijo, da bi se pri obdavčitvi manj osredotočali na ljudi ter mala in srednja podjetja ter bolj na davčne utajevalce in velike onesnaževalce ter da bi obdavčili velika digitalna podjetja, obenem pa naj EU podpre zmožnost držav članic in lokalnih organov, da se financirajo sami in s sredstvi EU. Ta cilj bi lahko dosegli z naslednjim.

Ukrepi:

1. Harmonizacija in usklajevanje davčnih politik v državah članicah EU, da bi preprečili davčne utaje in izogibanje davkom ter davčne oaze v EU in se osredotočili na selitev podjetij (*offshoring*) v Evropi, med drugim z zagotovitvijo, da bi se v Svetu Evropske unije sklepi o davčnih zadevah lahko sprejeli s kvalificirano večino. Po drugi strani pa državljanski forumi navajajo, da je obdavčitev v pristojnosti posameznih držav članic, ki imajo svoje cilje in specifične okoliščine (evropski državljanski forum 13 in 31, italijanski državljanski forum 4.b.3, nizozemski državljanski forum 2.3).
2. Spodbujanje sodelovanja med državami članicam EU, da bi zagotovili, da vse države EU plačujejo pošten delež davkov; uvedba skupne osnove za davek od dohodkov pravnih oseb ali minimalne učinkovite obdavčitve (nizozemski državljanski forum 3).
3. Zagotavljanje, da podjetja plačujejo davke tam, kjer ustvarjajo dobiček (evropski državljanski forum 13).
4. Zagotavljanje, da davčna politika podpira evropsko industrijo in preprečuje izgubo delovnih mest v Evropi (evropski državljanski forum 13 in 31).
5. Dodaten razmislek o skupnem posojanju na ravni EU, da bi ustvarili ugodnejše razmere za posojanje, hkrati pa ohranili odgovorne davčne politike na ravni držav članic (litovski državljanski forum 9).

¹³ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 1: 13 in 31; Nizozemska: 2.3; Italija: 4.b.3 in 4.b.6; Litva: 9 in 10.

27. 4. 2022

6. Povečanje nadzora nad črpanjem in uporabo sredstev EU, tudi na lokalni in občinski ravni (litovski državljanski forum 10).

„EU v svetu“

17. Predlog: Zmanjšanje odvisnosti EU od tujih akterjev v strateških sektorjih gospodarstva

CILJ: Predlagamo, da EU sprejme ukrepe za okrepitev svoje avtonomije v ključnih strateških sektorjih, kot so kmetijski proizvodi, strateško gospodarsko blago, polprevodniki, medicinski izdelki, inovativne digitalne in okoljske tehnologije ter energija, in sicer s spodaj opisanim.

Ukrepi:

1. Spodbujati bi bilo treba raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti ter sodelovanje javnih in zasebnih partnerjev na tem področju.
2. Ohraniti bi bilo treba ambiciozen program trgovinskih pogajanj, ki bodo prispevala k večji odpornosti in diverzifikaciji dobavnih verig, zlasti za surovine, ob hkratni pravičnejši delitvi trgovinskih koristi z več partnerji, da bi zmanjšali našo izpostavljenost majhnemu številu potencialno tveganih dobaviteljev in odvisnost od njih.¹⁴
3. Povečati bi bilo treba odpornost dobavnih verig EU, in sicer z okrepitvijo naložb v strateške sektorje v EU, ustvarjanjem zalog kritičnih proizvodov in naprav ter diverzifikacijo virov oskrbe s kritičnimi surovinami.
4. Potrebne so dodatne naložbe v dokončanje notranjega trga za ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev, da bi bila proizvodnja in kupovanje teh izdelkov v Evropski uniji privlačnejša.
5. Podpreti bi bilo treba nadaljnjo razpoložljivost in dostopnost teh izdelkov za evropske potrošnike in zmanjšati odvisnosti od tujine, na primer z uporabo strukturnih in regionalnih politik, davčnih olajšav, subvencij, naložb v infrastrukturo in raziskave, spodbujanjem konkurenčnosti malih in srednjih podjetij ter izobraževalnimi programi za ohranitev s tem povezanih kvalifikacij in delovnih mest, ki so v Evropi pomembna za zadovoljevanje osnovnih potreb.¹⁵
6. Uvesti bi bilo treba vseevropski program za podporo malim lokalnim proizvajalcem iz strateških sektorjev v vseh državah članicah¹⁶, in sicer z večjo uporabo programov in finančnih instrumentov EU, kot je InvestEU.
7. Potrebno je boljše sodelovanje med državami članicami pri obvladovanju tveganj v dobavni verigi.¹⁷

18. Predlog: Zmanjšanje energetske odvisnosti EU od tujih akterjev

¹⁴ Iz razprav v delovni skupini in na plenarnem zasedanju.

¹⁵ Gl. priporočilo št. 1 evropskega državlanskega foruma 4, priporočilo št. 2 nemškega državlanskega foruma št. 1 „EU v svetu“ in priporočilo št. 1 italijanskega državlanskega foruma, sklop 2, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

¹⁶ Gl. priporočilo št. 4 evropskega državlanskega foruma 4 in priporočili št. 5 in št. 6 italijanskega državlanskega foruma, sklop 2, ki ju je delovna skupina dodatno oblikovala.

¹⁷ Gl. digitalno platformo in priporočili št. 2 in št. 3 italijanskega državlanskega foruma, sklop 2, ki ju je delovna skupina dodatno oblikovala.

CILJ: Predlagamo, da EU pri tekočem zelenem prehodu doseže večjo avtonomnost na področju proizvodnje energije in oskrbe z njo, in sicer z naslednjim.

Ukrepi:

1. Sprejeti bi bilo treba strategijo za povečanje avtonomne proizvodnje energije. Obstoječe evropske agencije za energijo bi moral povezati ustrezen evropski organ in usklajevati razvoj obnovljivih virov energije ter spodbujati izmenjavo znanja.¹⁸
2. Dejavno bi bilo treba podpirati projekte javnega prometa in energijske učinkovitosti, vseevropsko železniško in tovorno omrežje za visoke hitrosti, razširiti dobavo čiste in obnovljive energije (zlasti sončne in vetrne) ter alternativne tehnologije (kot sta vodik ali pridobivanje energije iz odpadkov), potrebna pa bi bila tudi kulturna sprememba v smislu prehoda z osebnih avtomobilov na javni prevoz, souporabo električnih avtomobilov in kolesarjenje v mestih.¹⁹
3. Zagotoviti bi bilo treba pravičen in pošten prehod, podpreti zlasti ranljive državljane, ki se soočajo z največjimi izzivi pri prehodu na podnebno nevtralnost in že trpijo zaradi rastočih cen energije, ki so posledica energetske odvisnosti in nedavne potrojitve cen energije.
4. Potrebno je boljše sodelovanje pri oceni uporabe jedrske energije pri sedanjem zelenem prehodu na obnovljive vire energije v Evropi, pri čemer je treba preučiti kolektivna vprašanja, ki bi jih lahko rešila ali ustvarila, saj jo številne države članice še vedno uporabljajo.²⁰
5. Potrebno je sodelovanje z mednarodnimi partnerji, da bi se zavezali k izpolnitvi ambicioznejših ciljev za reševanje podnebnih sprememb v različnih mednarodnih forumih, vključno s skupinama G7 in G20.
6. Zunanjo trgovino bi bilo treba povezati z ukrepi podnebne politike (npr. z uvedbo naložbenega svežnja za podnebju prijazne tehnologije in inovacije, vključno s programi financiranja).²¹
7. Potrebna so prizadevanja za skupne nakupe uvožene energije in partnerstvi za trajnostne vire energije, da bi se zmanjšala evropska odvisnost od uvoza energije, zlasti na področju plina in nafte, ter da bi se razvili domači viri energije v EU.

19. Predlog: Določitev standardov za trgovinske in naložbene odnose v EU in zunaj nje

CILJ: Predlagamo, da EU okrepi etično razsežnost svojih trgovinskih in naložbenih odnosov. pri tem predlagamo naslednje.

Ukrepi:

1. Ohraniti in reformirati bi bilo treba naše večstranske strukture mednarodne trgovine, ki temelji na pravilih, ter navezati partnerstva s podobno mislečimi demokracijami.
2. Potrebna je učinkovita in sorazmerna zakonodaja EU, ki bo zavezovala k polni uporabi standardov dostojnega dela vzdolž globalnih vrednostnih verig, kar naj velja tudi za vse proizvodne in dobavne

¹⁸ Gl. priporočilo št. 14 evropskega državlanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

¹⁹ Gl. priporočilo št. 2 evropskega državlanskega foruma 4 in priporočilo št. 2 italijanskega državlanskega foruma, sklop 2, ki ju je delovna skupina dodatno oblikovala.

²⁰ Gl. priporočilo št. 17 evropskega državlanskega foruma 4 in priporočilo št. 4 italijanskega državlanskega foruma, sklop 2, ki ju je delovna skupina dodatno oblikovala.

²¹ Gl. priporočilo št. 1 nemškega državlanskega foruma, forum 1 „EU v svetu“, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

processe v EU. Uvoženo blago naj bo skladno z etičnimi standardi kakovosti, trajnostnim razvojem in standardi človekovih pravic, tudi pravicami delavcev in sindikatov, omogočeno naj bo certificiranje proizvodov, ki so v skladu s to zakonodajo EU²², na ravni EU pa naj poteka dialog, namenjen obveščanju in izobraževanju o okoljskih in etičnih učinkih sprememb v mednarodni trgovinski politiki.

3. Omejiti bi bilo treba uvoz in prodajo proizvodov iz držav, ki dovoljujejo prisilno delo in delo otrok, rednim posodabljanjem črnega seznama podjetij in spodbujanjem ozaveščenosti potrošnikov o delu otrok z objavami uradnih informacij EU.²³
4. Potrebno je nadaljnje ukrepanje in izvrševanje poglavij o trajnostnem razvoju trgovine v sporazumih EU o prosti trgovini, vključno z možnostjo, da se v skrajnem primeru uporabi mehanizem sankcij.
5. Reformirati bi bilo treba splošno shemo preferencialov (GSP) EU, da bi vanjo vključili stroge določbe o pogojenosti ter učinkovite in ustrezne postopke spremljanja, poročanja in dialoga, s katerimi bi se izboljšal učinek, ki ga shema lahko ima na trgovino, človekove pravice in razvoj v partnerskih državah. Trgovinski preferenciali se lahko v primeru neupoštevanja prekličejo.

20. Predlog: Določitev standardov na področju okoljske politike v EU in zunaj nje

CILJ: Predlagamo, da EU okrepi okoljsko razsežnost svojih trgovinskih odnosov z naslednjim.

Ukrepi:

1. Uskladiti in okrepiti bi bilo treba ekološko označevanje in uvesti obvezno ekološko oceno, ki naj se prikaže na sprednji strani vsakega proizvoda, ki je na voljo potrošnikom. Pri izračunu ekološke ocene bi se upoštevale emisije pri proizvodnji in prevozu, pa tudi škodljive sestavine na podlagi seznama škodljivih proizvodov. Ekološko oceno bi moral upravljati in spremljati organ EU.²⁴
2. Uvesti bi bilo treba strožje okoljske standarde za izvoz odpadkov ter strožji nadzor in sankcije, da bi ustavili nezakoniti izvoz. EU bi morala države članice spodbuditi k recikliranju lastnih odpadkov in njihovi uporabi za proizvodnjo energije.²⁵
3. Določiti bi bilo treba cilj, da se odpravi embalaža, ki onesnažuje, tako da se spodbujata njeno omejevanje oz. uporaba okolju prijaznejše embalaže.²⁶ Vzpostavijo naj se partnerstva z državami v razvoju, podpre naj se njihova infrastruktura in sklenejo vzajemno koristni trgovinski sporazumi, da bo EU tem državam pomagala pri prehodu na zelene vire energije.²⁷
4. Nagrajevanje bi bilo treba države, ki uporabljajo visoke trajnostne standarde, tako da se jim omogoči nadaljnji dostop do trga EU za njihovo trajnostno blago in storitve, bodisi enostransko s splošnim sistemom preferencialov GSP+, dvostransko s pogajanjem o trgovinskih sporazumih ali večstransko prek pobud Svetovne trgovinske organizacije.

²² Gl. priporočilo št. 3 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

²³ Gl. priporočilo št. 11 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

²⁴ Gl. priporočilo št. 13 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

²⁵ Gl. priporočilo št. 15 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

²⁶ Gl. priporočilo št. 16 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

²⁷ Gl. priporočilo št. 12 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

21. Predlog: Odločanje in kohezija v Uniji

CILJ: Predlagamo, da EU izboljša zmogljivosti za sprejemanje hitrih in učinkovitih odločitev, zlasti na področju skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), ter njeno enotno nastopanje in delovanje v vlogi pravega globalnega akterja, ki bo pozitiven zgled v svetu in bo prispeval k odzivu na vsako krizo, še posebej s spodaj opisanim.

Ukrepi:

1. Odločanje o vprašanih, zlasti na področju SZVP, o katerih se sedaj odloča soglasno, bi bilo treba spremeniti v odločanje s kvalificirano večino.²⁸
2. Sodelovanje na področju varnostne in obrambne politike bi bilo treba opreti na nedavno potrjeni strateški kompas in uporabo evropskega mirovnega instrumenta.²⁹
3. Okrepiti bi bilo treba vlogo visokega predstavnika, da bi EU nastopala enotno.³⁰
4. Potreben je dogovor o trdni viziji in skupni strategiji za utrditev enotnosti in zmožnosti odločanja EU, da bo pripravljena na nadaljnjo širitev.³¹
5. Potrebna bi bila hitrejša ratifikacija nedavno sklenjenih trgovinskih sporazumov, ne da bi bila izključena ustrežna preučitev in razprava.

22. Predlog: Preglednost EU in njenih odnosov z državljani

CILJ: Predlagamo, da EU, zlasti pri svojem delovanju na mednarodni ravni, vključno s trgovinskimi pogajanjmi, postane dostopnejša za državljane, in sicer z boljšim obveščanjem, izobraževanjem, njihovo udeležbo in preglednostjo svojega delovanja, predvsem z naslednjim.

Ukrepi:

1. Poglabiti bi bilo treba povezave z državljani in lokalnimi institucijami, da bi povečali preglednost, bolje dosegli državljane ter izboljšali komuniciranje in posvetovanje z njimi glede konkretnih pobud EU na mednarodni ravni.³²
2. Poskrbeti bi bilo treba za večjo udeležbo državljanov v mednarodni politiki EU in prireditvami za neposredno udeležbo državljanov, kot je konferenca o prihodnosti Evrope, ki se organizirajo na nacionalni, lokalni in evropski ravni³³, pa tudi z aktivno udeležbo organizirane civilne družbe.³⁴
3. Potrebna je izčrpna podpora vseh ustreznih deležnikov državljanom, ki se odločijo za sodelovanje v organizacijah civilne družbe, kot so to storili v primerih covida-19 in Ukrajine.
6. Zasnovati bi bilo treba poseben proračun za oblikovanje izobraževalnih programov o delovanju EU in njenih vrednotah, za katere bi lahko državam članicam predlagali, naj jih vključijo v svoje osnovnošolske, srednješolske in univerzitetne učne načrte. Poleg bi lahko poseben tečaj o EU in

²⁸ Gl. priporočilo št. 21 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

²⁹ Gl. priporočilo št. 14 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

³⁰ Gl. digitalno platformo. Predlog je delovna skupina dodatno oblikovala.

³¹ Gl. priporočilo št. 26 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

³² Gl. priporočilo št. 18 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

³³ Gl. priporočilo št. 19 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

³⁴ Gl. priporočilo št. 19 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

njenem delovanju ponudili študentom, ki se želijo izobraževati v drugi državi EU v okviru programa Erasmus. Tisti, ki bi izbrali ta tečaj, bi imeli prednost pri izboru v omenjene programe Erasmus.

4. Izboljšati bi bilo treba medijsko strategijo: s povečanjem prepoznavnosti v družbenih medijih in dejavno promocijo unijskih vsebin ter spodbujanjem inovacij s promocijo dostopnih evropskih družbenih medijev.³⁵

23. Predlog: EU kot močan akter miru in varnosti na svetovnem prizorišču

CILJ: Predlagamo, naj EU še naprej spodbuja in jamči za mir in mednarodni red, ki temelji na pravilih³⁶, krepí multilateralizem in dopolnjuje dolgotrajne mirovne pobude EU, ki so prispevale k temu, da je leta 2012 prejela Nobelovo nagrado, hkrati pa naj svojo skupno varnost krepí s³⁷ spodnjimi dejavnostmi.

Ukrepi:

1. Potrebne bi bile skupne oborožene sile, ki bi se uporabile za samoobrambo in ne bodo namenjene nobeni obliki agresivnega vojaškega delovanja ter ki bi lahko zagotovile podporo med krizami, vključno z naravnimi katastrofami. Zunaj evropskih meja bi lahko bile napotene zgolj v izjemnih okoliščinah in po možnosti na podlagi ustreznega pravnega mandata varnostnega sveta OZN in torej v skladu z mednarodnim pravom³⁸, ne bi tekmovala z Natom ali podvajale njegovih dejavnosti ter bi spoštovala odnose različnih držav z Natom. Delovale bi na podlagi ocene odnosov EU z Natom v kontekstu razprave o strateški avtonomiji EU.
2. Prevzeti bi bilo treba vodilno vlogo pri vzpostavljanju svetovne varnostne ureditve po vojni v Ukrajini na podlagi nedavno sprejetega strateškega kompasa EU.
3. Zaščititi bi bilo treba naše strateške raziskave in zmogljivosti v prednostnih sektorjih, kot so vesoljski sektor, kibernetna varnost, zdravstveni sektor in okolje.³⁹
4. Povečati bi bilo treba operativne zmogljivosti, potrebne za zagotavljanje učinkovitosti klavzule o medsebojni pomoči iz člena 42(7) Pogodbe o Evropski uniji, ki zagotavlja ustrezno zaščito EU vsem državam članicam, ki jih napade tretja država.
5. Potreben je razmislek o tem, kako se objektivno in z dejstvi boriti proti dezinformacijam in propagandi.

24. Predlog: EU kot močan akter pri vzpostavljanju vezi na svetovnem prizorišču

CILJ: Predlagamo, naj EU v odnosih s tretjimi državami skuša doseči spodaj naštetu.

Ukrepi:

³⁵ Gl. priporočilo št. 25 evropskega državljanskega foruma 4.

³⁶ Iz razprav v delovni skupini in na plenarnem zasedanju.

³⁷ Gl. spremembo 2 francoskega nacionalnega foruma/dogodkov.

³⁸ Gl. priporočilo št. 20 evropskega državljanskega foruma 4 in priporočilo št. 7 italijanskega državljanskega foruma, sklop 2, ki ju je delovna skupina dodatno oblikovala.

³⁹ Gl. spremembo št. 2 francoskega državljanskega foruma.

1. V večji meri bi morala izkoristiti svojo kolektivno politično in gospodarsko težo, nastopati in delovati enotno, ne da bi posamezne države članice z neprimernimi dvostranskimi odzivi Unijo delile.⁴⁰
2. Okrepi bi bilo treba možnost sankcioniranja držav, vlad, subjektov, skupin ali organizacij, pa tudi posameznikov, ki ne delujejo v skladu z njenimi temeljnimi načeli, sporazumi in zakonodajo, ter zagotoviti, da se že uvedene sankcije začnejo hitro izvajati in izvrševati. Sankcije proti tretjim državam bi morale biti sorazmerne z ukrepi, zaradi katerih so naložene, ter učinkovite in pravočasne.⁴¹
3. Spodbujati bi bilo treba trajnostno trgovino, ki temelji na pravilih, obenem pa odpirati nove trgovinske in naložbene priložnosti za evropska podjetja. Dvostranski trgovinski in naložbeni sporazumi so ključni za spodbujanje evropske konkurenčnosti, za enake konkurenčne pogoje pa so potrebni standardi in pravila. EU mora ostati dejavna in zanesljiva partnerica, tako da se pogaja o trgovinskih sporazumih, ki določajo tudi visoke trajnostne standarde, ter jih sklepa in izvaja.
4. Sklepati bi bilo treba pomembne mednarodne sporazume o sodelovanju kot EU, namesto da to počnejo posamezne države.⁴²
5. Reformirati bi bilo treba trgovinsko in naložbeno politiko EU ter ponovno oživiti svetovni multilateralizem s ciljem ustvarjanja dostojnih delovnih mest ter varstva temeljnih človekovih pravic, vključno z delavskimi in sindikalnimi pravicami. Ohranjati moramo okolje in biotsko raznovrstnost ter upoštevati Pariški sporazum o podnebnih spremembah, ohranjati visokokakovostne javne storitve ter krepiti evropsko industrijsko bazo. EU bi morala prispevati k ponovnemu zagonu svetovnega multilateralizma s korenito reformo, ki bi temeljila na demokraciji in miru, solidarnosti in spoštovanju človekovih, socialnih in okoljskih pravic, ter z večjo vlogo Mednarodne organizacije dela.
6. V sporazume o sodelovanju in naložbah s tretjimi državami bi bilo treba vključiti boj proti trgovini z ljudmi in nezakonitemu priseljevanju ter sodelovanje pri vseh ustreznih repatriacijah.
7. Vzpostaviti bi bilo treba partnerstva z državami v razvoju, podpirati njihovo infrastrukturo in jim z vzajemno ugodnimi trgovinskimi sporazumi pomagati pri prehodu na zelene vire energije.⁴³
8. Razviti bi bilo treba učinkovitejšo in enotnejšo politiko do avtokratskih in hibridnih režimov ter navezati partnerstva z organizacijami civilne družbe v teh državah.
9. Povečati bi bilo treba sredstva za misije EU za opazovanje volitev.
10. Ponuditi bi bilo treba verodostojno perspektivo članstva za države kandidatke in potencialne kandidatke, da bi spodbudili mir in stabilnost v Evropi ter zagotovili blaginjo milijonom Evropejcev.⁴⁴

OPOMBA: Več članov delovne skupine je menilo, da predloga „Zmanjšanje energetske odvisnosti EU od tujih akterjev“ in „Preglednost EU in njenih odnosov z državljani“ zlasti zadevata druge delovne skupine. Nekateri člani so želeli opozoriti na druge alternative soglasju v Svetu, ki niso glasovanje s kvalificirano večino, denimo glasovanja s spremenljivo geometrijo, izvzetja in okrepljeno sodelovanje. Nekateri člani

⁴⁰ Gl. priporočilo št. 24 evropskega državljanskega foruma 4 in priporočilo št. 7 italijanskega državljanskega foruma, sklop 2, ki ju je delovna skupina dodatno oblikovala.

⁴¹ Gl. priporočilo št. 22 evropskega državljanskega foruma 4, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

⁴² Gl. priporočilo št. 1 o EU v svetu nizozemskega državljanskega foruma, ki ga je delovna skupina dodatno oblikovala.

⁴³ Gl. digitalno platformo in razprave v plenarni skupščini, ki jih je delovna skupina dodatno oblikovala.

⁴⁴ Gl. digitalno platformo. Delovna skupina je priporočilo dodatno oblikovala.

27. 4. 2022

delovne skupine so se zavzeli za uporabo izraza „trajnostni“ namesto „etični“ v predlogu „Določitev standardov za trgovinske in naložbene odnose v EU in zunaj nje“. Mnenja o tem, ali naj bi bilo za pristop novih držav članic še potrebno soglasje vseh sedanjih držav članic, so se razlikovala. Glede skupnih oboroženih sil so bila izražena številna mnenja. Dva člana sta omenila možnost irske enotnosti v primeru, da bi Severna Irska v skladu z določbami Velikonočnega sporazuma glasovala za pridružitve Irski, na kar bi morala biti EU pripravljena.

„Vrednote in pravice, pravna država, varnost“

25. Predlog: Pravna država, demokratične vrednote in evropska identiteta⁴⁵

Cilj: Sistematično podpirati pravno državo v vseh državah članicah, zlasti z naslednjim.

Ukrepi:

1. Zagotoviti je treba, da so vrednote in načela iz Pogodb EU in Listine Evropske unije o temeljnih pravicah nepreklicni in nujni pogoj za članstvo v Evropski uniji in pristop k njej, o katerih se ni mogoče pogajati. Vrednote EU se morajo spoštovati v vseh državah članicah, da bodo delovale kot mednarodni standard ter z diplomacijo in dialogom pritegnile tudi ostale. S širitvijo EU ne bi smeli oslabiti pravnega reda EU, kar zadeva temeljne vrednote in pravice državljanov.⁴⁶
2. Poskrbeti je treba za oprijemljivost evropskih vrednot za državljane EU, zlasti z bolj interaktivnim in neposrednim sodelovanjem. Da bi to dosegli, bi bilo treba okrepiti evropsko državljanstvo, na primer s statutom o evropskem državljanstvu, v katerem bi bile določene državljske pravice in svoboščine, ter statutom o evropskih čezmejnih združenjih in nevladnih organizacijah. Evropske vrednote bi morali promovirati tudi s „svežnjem za vključevanje“, ki bi vseboval poučno in informativno gradivo za državljane. Poleg tega bi bilo treba razvijati evropski javni prostor, ki bi vključeval avdiovizualne in spletne medijske hiše, in sicer z naložbami EU, izboljšanimi obstoječimi medijskimi središči EU in z dodatno podporo več kot 500 lokalnim evropskim uradom za zvezo.⁴⁷
3. Listina Evropske unije o temeljnih pravicah bi se morala uporabljati in izvrševati vsepovsod. Poleg tega bi bilo treba organizirati letne konference o pravni državi (po poročilu Komisije o stanju pravne države) z delegacijami iz vseh držav članic, ki bi vključevale naključno izbrane državljane iz raznolikih okolij, javne uslužbenke, parlamentarne poslance, lokalne organe, socialne partnerje in civilno družbo. Dodatno bi bilo treba podpreti tudi organizacije, ki spodbujajo pravno državo na terenu, med drugim civilno družbo.⁴⁸
4. Učinkovito je treba uporabljati in oceniti področje uporabe uredbe o pogojenosti in drugih instrumentov pravne države ter preučiti razširitev na nova področja, ne glede na njihovo povezanost ali nepovezanost s proračunom EU. Za kaznovanje kršitev načela pravne države bi bilo treba preučiti vse potrebne pravne poti, vključno s spremembami primarnih pogodb.⁴⁹
5. Spodbujati je treba izobraževalne in medijske programe, ki v proces vključevanja migrantov uvrščajo vrednote EU in spodbujajo interakcijo med migranti in državljani EU, da bi se migranti uspešno vključili v družbe EU, državljani EU pa bi bili seznanjeni z migracijskimi vprašanji.⁵⁰

⁴⁵ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 2: priporočila št. 10, 11, 14 in 30. Belgijski državljanski forum: priporočila št. 1.3.1, 1.4.2, 1.4.3. Nemški državljanski forum: priporočili št. 5.1, 5.2. Nizozemski državljanski forum: priporočilo št. 1.2.

⁴⁶ Priporočilo št. 14 evropskega državljskega foruma 2. Priporočila št. 1.3.1, 1.4.2 in 1.4.3 belgijskega državljskega foruma. Priporočilo št. 1.2 nizozemskega državljskega foruma.

⁴⁷ Priporočilo št. 11 evropskega državljskega foruma 2. Priporočili št. 5.1 in 5.2 nemškega državljskega foruma. Razprava v delovni skupini.

⁴⁸ Priporočilo št. 11 evropskega državljskega foruma 2. Razprava v delovni skupini. Razprava v plenarni skupščini.

⁴⁹ Priporočilo št. 10 evropskega državljskega foruma 2.

⁵⁰ Priporočilo št. 30 evropskega državljskega foruma 2.

26. Predlog: Varstvo podatkov⁵¹

Cilj: Zagotoviti bolj zaščitno politiko obdelave podatkov, ki se bo bolj osredotočala na državljane, zlasti z naslednjimi ukrepi.

Ukrepi:

1. V celoti je treba izvajati in pregledati veljavno zakonodajo o varstvu osebnih podatkov, da bi po potrebi ovrednotili uvedbo strožjih mehanizmov za izvrševanje za subjekte, ki obdelujejo osebne podatke (kar je trenutno v pristojnosti neodvisnih nacionalnih organov za varstvo podatkov), pri čemer naj se spoštuje načelo subsidiarnosti. Ti subjekti bi morali biti kaznovani strožje kot pri sedanjem izvajanju uredbe, sorazmerno z njihovim letnim prometom (do 4 %), morda pa tudi s prepovedjo izvajanja dejavnosti, zanje pa bi bila obvezna letna neodvisna revizija.^{52, 53}
2. Bolj je treba poudariti načelo vgrajene in privzete zasebnosti, na primer z ocenjevanjem in uvajanjem lahko razumljivih, jedrnatih in uporabniku prijaznih usklajenih obrazcev za privolitev v obdelavo podatkov, v katerih je jasno navedeno, kaj je res nujno potrebno oziroma obvezno in kaj ne. Uporabnikom je treba omogočiti, da preprosto, hitro in trajno privolijo v obdelavo podatkov ali jo prekličijo.^{54, 55}
3. Oceniti in uvesti je treba jasnejša in bolj zaščitna pravila o obdelavi podatkov mladoletnikov, morda s splošno uredbo EU o varstvu podatkov, vključno z oblikovanjem posebne kategorije za občutljive podatke mladoletnikov in uskladitvijo starosti za privolitev v državah članicah EU. Medtem ko bi moral večji del izvajanja pravil o zasebnosti in ozaveščanja o njih ostati v pristojnosti držav članic, vključno z večjimi naložbami in dodatnimi viri na nacionalni ravni, bi morala imeti večjo vlogo tudi Evropska unija, tako da bi na primer določili pristojnosti EU na področju državljanske vzgoje v zvezi z varstvom podatkov.⁵⁶
4. Bolje je treba izvrševati merila za upravičenost za evropske in nacionalne organe za varstvo podatkov, kar se tiče kvalifikacij in primernosti, da bi zagotovili najvišjo raven neodvisnosti njihovih članov.^{57, 58}

⁵¹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 2: priporočila št. 7, 8 in 9. Nizozemski državljanski forum: priporočili št. 1.3 in 4.3.

⁵² Priporočilo št. 7 evropskega državljanskega foruma 2. Razprava v delovni skupini.

⁵³ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

⁵⁴ Priporočilo št. 9 evropskega državljanskega foruma 2.

⁵⁵ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

⁵⁶ Priporočilo št. 8 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočili št. 1.3 in 4.3 nizozemskega državljanskega foruma.

⁵⁷ Priporočili št. 7 in 8 evropskega državljanskega foruma 2.

⁵⁸ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

Cilj: Boj proti dezinformacijam z nadaljnjim spodbujanjem neodvisnosti in pluralizma medijev ter medijske pismenosti, zlasti z naslednjim.

Ukrepi:

1. Uvesti je treba zakonodajo, ki bo obravnavala grožnje za neodvisnost medijev glede na minimalne standarde na ravni Unije, vključno s pregledom poslovnega modela medijev, da bi zagotovili celovitost in neodvisnost medijskega trga EU.⁶⁰
2. Dosledno je treba spoštovati pravila EU o konkurenci v medijskem sektorju, da bi preprečili monopol velikih medijev ter zagotovili pluralnost in neodvisnost medijev od neprimerne političnega, korporacijskega ali tujega vmešavanja. Spodbujati bi morali tudi kakovostno novinarstvo z visokimi etičnimi in samoregulativnimi standardi.⁶¹
3. Ustanoviti je treba organ EU, ki bo pristojen za obravnavo ciljno usmerjenih informacij in vmešavanja ter spopadanje z njimi, povečati situacijsko zavedanje ter okrepiti organizacije za preverjanje dejstev in neodvisne medije. Dodatno bi morali podpreti in dejavneje spodbujati tudi namenske klicne številke in spletna mesta, kot je Europe Direct, kjer bi lahko državljani in nacionalni mediji prosili za preverjene informacije o evropski politiki in politikah ter jih tudi prejeli.^{62 63}
4. Spodbujati je treba medijsko opismenjevanje in ozaveščanje državljanov o dezinformacijah in nenamernem širjenju lažnih novic, tudi z obveznim šolskim usposabljanjem. Države članice bi bilo treba tudi spodbujati, naj v ta namen zagotovijo ustrezne človeške in finančne vire.⁶⁴
5. Nadgraditi je treba obstoječe pobude, kot sta kodeks ravnanja glede dezinformacij in evropska opazovalnica digitalnih medijev, da bi morale spletne platforme podati jasne izjave o algoritmih, ki jih uporabljajo (na podlagi katerih bi se uporabniki odločili, ali soglašajo z njimi), in o dezinformacijskih tveganjih, ki so jim uporabniki izpostavljeni, pri čemer je treba zaščititi pravico do zakonite svobode govora in pravico do zasebnosti.^{65, 66}

⁵⁹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 2: priporočila št. 5, 12, 13, 17, 28. Belgijski državljanski forum: priporočila št. 1.5.1, 2.1.1 do 2.4.3. Nizozemski državljanski forum: priporočilo št. 3.1.

⁶⁰ Priporočilo št. 5 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočilo št. 2.1.1 belgijskega državljanskega foruma. Priporočilo št. 3.1 nizozemskega državljanskega foruma.

⁶¹ Priporočilo št. 12 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočilo št. 2.1.4 belgijskega državljanskega foruma.

⁶² Priporočili št. 17 in 28 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočila št. 1.5.1, 2.1.3, 2.2.1 in 2.2.2 belgijskega državljanskega foruma.

⁶³ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

⁶⁴ Priporočili št. 5 in 28 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočili št. 2.3.2 in 2.3.3 belgijskega državljanskega foruma.

⁶⁵ Priporočilo št. 28 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočila št. 2.3.1, 2.4.1 in 2.4.2 belgijskega državljanskega foruma.

⁶⁶ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

[28. Predlog: Mediji, lažne novice, dezinformacije, preverjanje dejstev in kibernetška varnost \(novo\)](#)

Cilj: Večja vloga EU pri preprečevanju kibernetških groženj, zlasti z naslednjimi ukrepi.

Ukrepi:

1. Okrepiti je treba Agencijo Evropske unije za kibernetško varnost (ENISA) za nadaljnjo zaščito posameznikov, organizacij in institucij pred kršitvami kibernetške varnosti in uporabo umetne inteligence v kriminalne namene. Obenem bi bilo treba zaščititi varstvo podatkov in zagotoviti varstvo osebnih podatkov.^{67, 68}
2. Izboljšati je treba usklajevanje nacionalnih organov za kibernetško varnost in si bolj prizadevati, da se bodo pravila na ravni EU dobro izvajala tudi na nacionalni ravni.^{69, 70}

[29. Predlog: Nediskriminacija, enakost in kakovost življenja⁷¹](#)

Cilj: Sprejetje ukrepov za izenačitev življenjskih razmer po vsej EU in izboljšanje socialno-ekonomske kakovosti življenja državljanov EU, zlasti z naslednjimi ukrepi.

Ukrepi:

1. V posvetovanju s strokovnjaki in socialnimi partnerji je treba določiti pregledne kazalnike kakovosti življenja, med drugim ekonomska in socialna merila in merila pravne države, da bi določili jasen in realističen časovni okvir za dvig socialnih standardov in vzpostavitev skupne socialno-ekonomske strukture EU, med drugim z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic. Te kazalnike bi bilo treba vključiti v okvir ekonomskega upravljanja in evropski semester.^{72 73}
2. Povečati in spodbuditi je treba neposredne javne naložbe v izobraževanje, zdravstvo, stanovanja, fizično infrastrukturo ter oskrbo in nego starejših in invalidov. Z dodatnimi naložbami bi morali državljanom zagotoviti tudi ustrezno usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Te naložbe bi morale biti popolnoma pregledne, da bi lahko sledili celotnemu procesu.⁷⁴
3. Spodbujati je treba obdavčitev velikih korporacij, onemogočiti dostop do davčnih oaz in poskrbeti za njihovo odpravo v EU, da bi povečali javne naložbe v prednostna področja, kot so izobraževanje (štipendije, Erasmus) in raziskave. Z vseevropskim bojem proti davčnim goljufijam bi lahko tudi zbrali finančna sredstva za pobude, ki se financirajo z javnimi sredstvi.^{75, 76}

⁶⁷ Priporočilo št. 13 evropskega državljanskega foruma 2.

⁶⁸ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

⁶⁹ Priporočilo št. 13 evropskega državljanskega foruma 2.

⁷⁰ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za digitalno preobrazbo.

⁷¹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 2: priporočila št. 1, 2, 21, 22 in 23. Nizozemski državljanski forum: priporočilo št. 1.1.

⁷² Priporočilo št. 22 evropskega državljanskega foruma 2. Razprava v delovni skupini.

⁷³ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za močnejše gospodarstvo, socialno pravičnost in delovna mesta.

⁷⁴ Priporočilo št. 21 evropskega državljanskega foruma 2. Priporočilo št. 1.1 nizozemskega državljanskega foruma.

⁷⁵ Priporočilo št. 23 evropskega državljanskega foruma 2.

⁷⁶ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za močnejše gospodarstvo, socialno pravičnost in delovna mesta.

4. Na ravni EU je treba določiti merila za preprečevanje diskriminacije na trgu dela in zasebna podjetja spodbujati k zaposlovanju oseb, ki so običajno najbolj izpostavljene diskriminaciji (npr. mladi, starejši, ženske, manjšine), vključno s subvencijami, kot drugi korak pa z začasnimi kvotami. Pri tem bi bilo treba tesno sodelovati s socialnimi partnerji. Z zakonom bi bilo treba prepovedati tudi diskriminacijo zunaj trga dela in spodbujati enakost.⁷⁷
5. Poskrbeti je treba za odpiranje in spodbujanje cenovno dostopnih vrtcev v javnem in zasebnem sektorju ter za brezplačno varstvo otrok za tiste, ki ga potrebujejo.⁷⁸

30. [Predlog: Pravice živali, kmetijstvo](#)⁷⁹

Cilj: Sprejetje odločnih ukrepov za spodbujanje in zagotavljanje bolj ekološkega in podnebno usmerjenega kmetijstva, zlasti z naslednjimi ukrepi.

Ukrepi:

1. Določiti je treba podrobna in merljiva minimalna merila za zaščito rejnih živali in roke za uvedbo teh meril, da bi zagotovili višje standarde dobrobiti živali v skladu z uvedbo trajnostnih ciljev in na podlagi celostnega pristopa k prehranskemu sistemu.^{80, 81}
2. Uvesti je treba finančne kazni za negativne zunanje učinke kmetijske dejavnosti (npr. emisije toplogrednih plinov, uporaba pesticidov, prekomerna raba vode, prevoz na dolge razdalje itd.) glede na njihov vpliv na okolje. Na tej podlagi bi bilo treba oceniti tudi kmetijske proizvode, uvožene v EU, med drugim glede na carine, da bi se izravnala vsakršna konkurenčna prednost, ki bi nastala zaradi nižjih okoljskih standardov.⁸²
3. Zmanjšati je treba subvencije za množično kmetijsko proizvodnjo, kadar ne prispevajo k trajnostnemu prehodu, in te vire preusmeriti v okoljsko trajnostno kmetijstvo, pri tem pa poskrbeti za cenovno dostopne živilske proizvode.^{83, 84}

„Digitalna preobrazba“

Evropa mora postati vodilna v svetu in določati standarde pri digitalni preobrazbi ter udeležiti evropski način oblikovanja etične, transparentne in varne digitalne družbe, osredotočene na človeka. Evropa potrebuje ambiciozen pristop in mora izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja digitalizacija, hkrati pa mora obvladati tveganja in izzive, ki jih ta proces prinaša. Digitalizacija se dotika vseh področij družbe in jo je treba tudi povsod upoštevati. Pri tem je bila navedena evropska deklaracija o digitalnih pravicah in

⁷⁷ Priporočilo št. 1 evropskega državlanskega foruma 2. Razprava v delovni skupini.

⁷⁸ Priporočilo št. 2 evropskega državlanskega foruma 2. Razprava v delovni skupini.

⁷⁹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: Evropski državljanski forum 2: priporočila št. 3, 4 in 6.

⁸⁰ Priporočilo št. 3 evropskega državlanskega foruma 2.

⁸¹ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za podnebne spremembe in okolje.

⁸² Priporočilo št. 4 evropskega državlanskega foruma 2.

⁸³ Priporočilo št. 6 evropskega državlanskega foruma 2.

⁸⁴ Vprašanje je obravnavala tudi delovna skupina za podnebne spremembe in okolje.

načelih za digitalno desetletje in so bili pripravljene predlogi za razmislek o morebitni prihodnji listini o digitalnih pravicah.

Z ruskim napadom v Ukrajini so številne točke v predlogih le še pomembnejše, na primer potreba po digitalni suverenosti, večji poudarek na kibernetiski obrambi in zaščita pred dezinformacijami. Ravno tako je očitno, da imajo danes oboroženi konflikti posledice tudi na digitalnem področju, kar odpira nova vprašanja, kot so dolgoročne posledice zasega osebnih informacij in nezakonita uporaba teh podatkov v prihodnosti.

31. Predlog: Dostop do digitalne infrastrukture⁸⁵

Cilj: Enak dostop do interneta je temeljna pravica vsakega evropskega državljan. Predlagamo, da bi moral imeti vsakdo v Evropi v praksi pravico dostopa do interneta in digitalnih storitev ter da bi bilo treba okrepiti suverenost digitalne infrastrukture EU.

Ukrepi:

1. Naložbe v visokokakovostno in inovativno evropsko digitalno infrastrukturo (vključno s 5G in 6G, ki naj se razvijata v Evropi) (priporočili št. 40 in 47 evropskega državljankega foruma 1, priporočilo nizozemskega državljankega foruma 1).
2. Zagotavljanje hitrega, varnega in stabilnega dostopa do interneta po vsej EU, tudi pri gostovanju, pri čemer je treba prednostno zagotoviti internetno povezavo na „belih lisah/mrtvih conah“, podeželskih območjih ter v oddaljenih in obrobni regijah, da bi odpravili digitalni razkorak med državami članicami in v njih samih ter zagotovili, da nihče ne bo zapostavljen (priporočili št. 17 in 47 evropskega državljankega foruma 1 in priporočilo nizozemskega državljankega foruma 1).
3. Povečati je treba razpoložljivost digitalne in električne infrastrukture na javnih in zasebnih mestih, da se omogoči uporaba električnih in avtonomnih vozil (razprava v delovni skupini).⁸⁶
4. Sprejetje ukrepov za pošteno in odprto konkurenco ter preprečevanje monopolov, vezanosti na ponudnika, koncentracije podatkov in odvisnosti od tretjih držav glede infrastrukture in storitev ter izboljšanje trgov z vidika potrošnika (priporočilo št. 17 evropskega državljankega foruma 1).
5. Otroci, družine, starejši in ranljive skupine naj imajo prednost pri dostopu do interneta in strojne opreme, zlasti pri dostopu do izobraževanja, javnih storitev in zdravja (priporočilo št. 17 evropskega državljankega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
6. Izboljšanje digitalnega dostopa do osnovnih javnih in zasebnih storitev ter njihove dostopnosti za državljane in podjetja, na primer pri upravnih postopkih, ter skrb za vključujoč dostop in podporo za te storitve, na primer s pomočjo centrov za pomoč uporabnikom (razprava v delovni skupini, večjezična digitalna platforma).
7. Uskladitev kakovostnih digitalnih standardov in izboljšanje varne mobilnosti podatkov za lažjo čezmejno interoperabilnost (razprava v delovni skupini, večjezična digitalna platforma).

⁸⁵ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državljanke forum 1: priporočila št. 17, 40 in 47; nacionalni državljanke forumi: Nizozemska 1.

⁸⁶ Glej povezavo na evropski državljanke forum 3, priporočilo št. 38, v zvezi z infrastrukturo za električna vozila.

8. Upoštevanje učinkov digitalne infrastrukture in digitalizacije na okolje, da bi bila digitalna preobrazba trajnostna, ter skrb za zeleno digitalno družbo (razprava v delovni skupini, večjezična digitalna platforma).

[32. Predlog: Digitalna pismenost in veščine za opolnomočenje ljudi⁸⁷](#)

Cilj: Predlagamo, naj EU zagotovi, da bodo od digitalizacije imeli korist vsi evropski državljani, in sicer naj se državljani opolnomočijo s potrebnimi digitalnimi veščinami ter priložnostmi.

Ukrepi:

1. Dostop do formalne in neformalne digitalne pismenosti ter usposabljanja in izobraževanja v vseh življenjskih obdobjih in v učnih načrtih, pri čemer so podlaga obstoječe pobude na evropski ravni in se posebna pozornost namenja vključevanju ranljivih skupin in starejših, izboljšanju digitalnih veščin pri otrocih ter odpravi digitalne neenakosti in digitalnega razkoraka med spoloma (priporočilo št. 8 evropskega državlanskega foruma 1, italijanski državlanski forum 5.2. in razprava v delovni skupini).
2. Skrb za zdravo uporabo interneta tako, da se države članice spodbudi k izvajanju usposabljanja o digitalnih veščinah za vse starostne skupine po standardnih programih in učnih načrtih, sprejetih na evropski ravni, zlasti o tveganjih in priložnostih na internetu ter o spletnih pravicah in spletnem bontonu za uporabnike (priporočilo št. 47 evropskega državlanskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
3. Uvedba vseh potrebnih ukrepov, da pri digitalizaciji družbe starejši ne bodo zapostavljeni in da jim bo tehnologija dostopna, in sicer s podpiranjem programov in pobud, na primer v obliki predavanj, prilagojenih njihovim potrebam. Hkrati bi morale biti osnovne storitve dostopne tudi osebno in z nedigitalnimi sredstvi (priporočili št. 34 in 47 evropskega državlanskega foruma 1).
4. Uvedba certificiranja na ravni EU o digitalnih veščinah v šolah, kar bo mlade pripravilo na prihodnji trg dela (priporočilo št. 8 evropskega državlanskega foruma 1).
5. Pripraviti je treba pobude za usposabljanje, usklajene na ravni EU, za preusposabljanje in izpopolnjevanje delavcev, da bi ostali konkurenčni na trgu dela, pri čemer se upoštevajo tudi kompetence in veščine, potrebne v malih in srednjih podjetjih, ter pobude za usposabljanje strokovnjakov za digitalna področja (priporočilo št. 8 evropskega državlanskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
6. Večja ozaveščenost o obstoječih digitalnih platformah, ki povezujejo ljudi z delodajalci in jim pomagajo pri iskanju zaposlitve v EU, kot je EURES (priporočilo št. 8 evropskega državlanskega foruma 1).
7. Povečati je treba naložbe in si bolj prizadevati za spodbujanje digitalizacije v izobraževanju, tudi v visokem šolstvu (delovna skupina, večjezična digitalna platforma).

[33. Predlog: varna in zaupanja vredna digitalna družba – kibernetika varnost in dezinformacije⁸⁸](#)

⁸⁷ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državlanski forum 1: priporočila št. 8, 34, 47, nacionalni državlanski forumi: Italija 5.2.

⁸⁸ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državlanski forum 1: priporočili št. 39 in 46, nacionalni državlanski forumi: Litva 2.6 in Nizozemska 1.

Cilj: Predlagamo, da bi morala EU za varno, odporno in zaupanja vredno digitalno družbo poskrbeti za učinkovito in hitro izvajanje veljavne zakonodaje in imeti več pristojnosti za povečanje kibernetске varnosti, obravnavo nezakonitih vsebin in kibernetске kriminalitete, odzivanje na kibernetске grožnje nedržavnih akterjev in avtoritarnih držav in okrevanje po njih ter za obravnavo dezinformacij.

Ukrepi:

1. Povečati je treba zmogljivosti Europolu/Evropskega centra za boj proti kibernetски kriminaliteti glede finančnih in človeških virov, kar bo omogočilo bolj proaktiven pristop k boju proti kibernetски kriminaliteti in krepitev skupnih evropskih zmogljivosti za kibernetско obrambo pred obsežnimi napadi, tudi s pomočjo boljšega sodelovanja (priporočilo št. 39 evropskega državlanskega foruma 1, nacionalni državlanski forumi: Litva 2.6. in Nizozemska 1, in razprava v delovni skupini).
2. Uvesti je treba ukrepe za pripravljenost na obsežne napade in izpade ter okrevanje po njih, tako je na primer treba poskrbeti za odporno infrastrukturo in alternativne komunikacijske kanale (razprava v delovni skupini).
3. Skrb za podobne sankcije ter hitro in učinkovito izvrševanje v državah članicah glede kibernetске kriminalitete, in sicer z boljšim usklajevanjem lokalnih, regionalnih in nacionalnih centrov in organov za kibernetско varnost (priporočilo št. 39 evropskega državlanskega foruma 1).
4. Izboljšanje digitalne pismenosti in kritičnega razmišljanja kot način za boj proti dezinformacijam, spletnim grožnjam in sovražnemu govoru ter temnim vzorcem in prednostnemu določanju cen (razprava v delovni skupini).
5. Boj proti dezinformacijam z zakonodajo in smernicami o spletnih platformah in ponudnikih družbenih medijev, da bi obravnavali ranljivost na področju dezinformacij ter izvajali ukrepe za preglednost, na primer tudi algoritme na podlagi umetne inteligence, ki lahko opozorijo na verodostojnost informacij v družbenih in novih medijih ter uporabnikom zagotovijo vire preverjenih informacij. Pri uporabi algoritmov bi moral človek ohraniti končni nadzor nad postopki odločanja (priporočilo št. 46 evropskega državlanskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
6. Podpora za digitalne platforme, ki omogočajo pluralnost medijev ter nudijo vire in pobude za ocenjevanje verodostojnosti in nepristranskosti informacij iz tradicionalnih (npr. televizije, tiskanih medijev, radia) in drugih medijev, pri čemer v celoti spoštujejo načelo medijske svobode in državljane seznanjajo s kakovostjo novic (priporočilo št. 46 evropskega državlanskega foruma 1).

[34. Predlog: Varna in zaupanja vredna digitalna družba – varstvo podatkov⁸⁹](#)

Cilj: Spodbujamo podatkovno suverenost posameznikov, boljšo ozaveščenost in učinkovitejše izvajanje in izvrševanje veljavnih predpisov (GDPR), da bi povečali osebni nadzor nad lastnimi podatki in zmanjšali njihovo zlorabo.

⁸⁹ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državlanski forum 1: priporočila št. 42, 43, 44 in 45, nacionalni državlanski forumi: Nizozemska 2.

Ukrepi:

1. Boljša pojasnila pravil o varstvu podatkov (GPRS), večja preglednost in boljša komunikacija, in sicer s pripravo smernic o besedilih za informirano privolitve, ki uporabljajo preprost, jasen in vsem razumljiv jezik ter bolj vizualne načine za privolitev v uporabo podatkov, čemur je treba dodati kampanjo obveščanja in poskrbeti, da imajo obdelovalci podatkov in svetovalci uporabnikom ustrezne veščine (priporočili št. 42 in 45 evropskega državlanskega foruma 1 in priporočilo nizozemskega državlanskega foruma 2).
2. Izvajati je treba veljavno prepoved privzete privolitve v ponovno uporabo ali ponovno prodajo podatkov (priporočilo št. 42 evropskega državlanskega foruma 1).
3. Poskrbeti je treba, da se zahteve uporabnikov za trajen izbris podatkov obravnavajo v določenem roku (priporočilo št. 42 evropskega državlanskega foruma 1).
4. Uporabnikom je treba posredovati jasne in čim bolj jedrnatne informacije o tem, kdo in na kakšen način bo uporabljal podatke (priporočilo št. 42 evropskega državlanskega foruma 1).
5. Zagotavljanje skladnosti neevropskih podjetij z evropskimi pravili o varstvu podatkov (priporočili št. 42 in 43 evropskega državlanskega foruma 1).
6. Podpiranje sistema EU za certificiranje, ki na dostopen, jasen in preprost način odraža skladnost s splošno uredbo o varstvu podatkov, certifikat pa je viden na spletiščih in platformah ter bi ga moral izdati neodvisen certifikacijski organ na evropski ravni. Ta sistem ne bi smel povzročati nesorazmernih bremen za mala in srednja podjetja (priporočilo št. 44 evropskega državlanskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
7. Državljanom je treba zagotoviti učinkovito in hitro pomoč pri težavah z zavrnitvijo ali preklicem privolitve. Zato je treba na evropski ravni bolje opredeliti vsiljivo ravnanje ter oblikovati smernice in mehanizme za to, da lahko državljani zavrnejo privolitev in prekličejo podatke, ter za odkrivanje in kaznovanje goljufov (priporočilo št. 43 evropskega državlanskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
8. Določitev sankcij in glob, ki so sorazmerne s prometom podjetij in omejitvami njihovega poslovanja, kot je uvedba začasnih ali dokončnih prepovedi za neželeno obdelavo podatkov, ter podpora Evropskemu nadzorniku za varstvo podatkov in nacionalnim agencijam pri njihovem doslednem izvajanju (priporočili št. 42 in 43 evropskega državlanskega foruma 1 ter razprava v delovni skupini).

35. Predlog: Digitalne inovacije za krepitev socialnega in trajnostnega gospodarstva⁹⁰

Cilj: Predlagamo, naj EU spodbuja ukrepe za digitalizacijo, ki bodo pravično in trajnostno krepili gospodarstvo in enotni trg, povečali evropsko konkurenčnost na področju tehnologije in inovacij, krepili enotni digitalni trg za podjetja vseh velikosti in zagotavljali, da bo Evropa vodilna v svetu na področju digitalne preobrazbe in digitalizacije, osredotočene na človeka.

Ukrepi:

1. Uvedba ali okrepitev zakonodaje, ki ureja (na človeka osredotočene) „pametne oblike dela“, pri čemer se upošteva vpliv na telesno in duševno zdravje delavcev, na primer s pravico do odklopa. Pristop,

⁹⁰ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državlanski forum 1: priporočila št. 7, 16 in 17, nacionalni državlanski forumi: Nemčija in Italija 1.3.

osredotočen na človeka, bi moral vključevati načelo človeškega nadzora (priporočilo št. 7 evropskega državljskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).⁹¹

2. Zakonodaja EU, ki podjetja spodbuja k družbeni odgovornosti in ohranjanju visokokakovostnih „pametnih delovnih mest“ v Evropi, s čimer se preprečuje selitev teh mest v države z nižjimi stroški. Te spodbude so lahko finančne in/ali koristne za ugled podjetij ter morajo upoštevati mednarodno priznana okoljska in socialna merila ter merila v zvezi z upravljanjem. V ta namen bi morala EU ustanoviti delovno skupino, sestavljeno iz strokovnjakov med vsemi ustreznimi deležniki, da bi preučila in okrepila tako zakonodajo (priporočilo št. 7 evropskega državljskega foruma 1).
3. Zagotovitev človeškega nadzora nad postopki odločanja, ki vključujejo umetno inteligenco na delovnem mestu, in preglednost uporabljenih algoritmov, upoštevanje negativnih posledic neomejenega digitalnega nadzora na delovnem mestu, obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi pred uvedbo digitalnih tehnologij, ki vplivajo na delovne pogoje ter skrb, da se pri novih oblikah dela, kot je platformno delo, spoštujejo pravice delavcev in zagotavljajo ustrezni delovni pogoji (razprava v delovni skupini).
4. Pobuda za podporo delu na daljavo, kot so pisarniški prostori z dostopom do zanesljive in hitre internetne povezave in digitalnega usposabljanja ter ergonomska oprema za domače pisarne (priporočilo št. 17 evropskega državljskega foruma 1 in razprava v delovni skupini).
5. Uvedba javno dostopne digitalne preglednice stanja, na podlagi katere bi se oblikoval sistem razvrščanja, ki bi prikazoval in primerjal trenutno stopnjo digitalizacije podjetij v EU (nemški državljski forum).
6. Vzpostavitev trdnega in konkurenčnega digitalnega gospodarstva ter enakopravno širjenje prednosti digitalne preobrazbe po vsej Evropi z osredotočenjem na tehnologijo in inovacijah kot gonilni sili rasti, da se spodbujajo v svetovnem pogledu preobrazbene raziskave ter ustvarja prostor za inovacijske ekosisteme v vseh regijah z izboljšanjem delovnega okolja malih in srednjih podjetij ter zagonskih podjetij, s pravičnim dostopom do financiranja in z odpravo pravnih in drugih ovir, ki omejujejo čezmejne dejavnosti (italijanski nacionalni forum 1.3, razprava v delovni skupini in večjezična digitalna platforma).
7. Vzpostavitev podatkovne infrastrukture na podlagi evropskih vrednot, izvajanje načel „najprej digitalno“ in „samo enkrat“ ter omogočanje digitalnega in varnega dostopa do podatkov za inovacije in podjetja ter spodbujanje digitalizacije javnih storitev (razprava v delovni skupini in večjezična digitalna platforma).
8. V celoti je treba izkoristiti potencial zaupanja vredne in odgovorne rabe umetne inteligence ter tehnologije blokovnih verig in storitev v oblaku in določiti zaščitne ukrepe in standarde, ki zagotavljajo preglednost, interoperabilnost, ustvarjajo zaupanje in poenostavljajo uporabo in preprečujejo uporabo diskriminatornih ali pristranskih algoritmov (razprava v delovni skupini in večjezična digitalna platforma).
9. Spodbujanje odprtokodne programske opreme in njene uporabe v izobraževanju in usposabljanju ter prostega dostopa do javno financiranih raziskav in programske opreme (razprava v delovni skupini in večjezična digitalna platforma).
10. Uvedba skupne evropske digitalne identitete za spodbujanje čezmejnih digitalnih transakcij in storitev z okvirom evropskih standardov in smernic, ki zagotavljajo potrebne zaščitne ukrepe (razprava v delovni skupini in večjezična digitalna platforma).
11. Oceniti je treba, ali je uresničljiva digitalizacija informacij o potrošnih in živilskih proizvodih s standardizirano evropsko aplikacijo, ki bi uporabnikom omogočila prijaznejši dostop in zagotovila

⁹¹ Gl. povezavo z delovno skupino za močnejše gospodarstvo.

27. 4. 2022

dodatne informacije o proizvodih in proizvodni verigi (priporočilo št. 16 evropskega državlanskega foruma 1).

„Evropska demokracija“

36. Predlog: Informacije za državljane, državljanska udeležba in mladi

Cilj: Povečati državljansko udeležbo in udeležnost mladih v demokraciji na ravni Evropske unije, da se razvije „popolna državljanska izkušnja“ za Evropejce ter da se zagotovi, da se njihov glas ne upošteva le v času volitev, ampak tudi sicer, in da je udeležba učinkovita. Zato bi bilo treba za vsako temo razmisliti o najprimernejši obliki sodelovanja, na primer z naslednjim.

1. Izboljšati bi bilo treba učinkovitost že obstoječih in razviti nove mehanizme za državljansko udeležbo v skladu s pravnim redom EU in z boljšim obveščanjem o njih. V idealnem primeru bi morale biti vse informacije o participativnih mestih zbrane⁹² na celovitem uradnem spletnem mestu z različnimi značilnostmi.⁹³ Oblikovati bi bilo treba mehanizem za spremljanje političnih in zakonodajnih pobud, ki izhajajo iz procesov participativne demokracije.⁹⁴ Mehanizmi za državljansko udeležbo bi morali biti vključujoči in doseči raznoliko javnost. Pozornost bi bilo treba nameniti vsebini gradiva, temam in spretnostim moderatorjev. Mehanizmi bi morali vključevati analizo učinka politik, o katerih se razpravlja, med drugim na ženske in ranljive osebe.⁹⁵
2. Povečati bi bilo treba pogostost spletne in nespletne interakcije med institucijami EU in njenimi državljani na različne načine, da se državljanom zagotovi sodelovanje v procesu oblikovanja politik EU, da bi lahko izrazili svoje mnenje in dobili povratne informacije, ter oblikovati listine za uradnike EU o udeležbi državljanov.⁹⁶
3. Ponuditi bi bilo treba uporabniku prijazne digitalne platforme, na kateri si bodo lahko državljani izmenjevali zamisli, postavljali vprašanja predstavnikom institucij EU in izražali svoja stališča o pomembnih zadevah EU in zakonodajnih predlogih, zlasti v povezavi z mladimi. Platforma bi morala omogočati tudi spletne ankete.⁹⁷
4. Izboljšati in racionalizirati bi bilo treba obstoječe mehanizme na evropski, nacionalni in lokalni ravni, da bi postali varnejši, dostopnejši, prepoznavni in vključujoči.⁹⁸
5. V proces državljanske udeležbe⁹⁹ bi bilo treba vključiti organizirano civilno družbo ter regionalne in lokalne oblasti in obstoječe strukture, kot sta Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) in Odbor regij (OR)¹⁰⁰.

⁹² Spremembi delovne skupine št. 3A in 3B.

⁹³ Priporočili št. 32 in 37 evropskega državljanskega foruma 2 ter priporočila belgijskega, francoskega in nizozemskega državljanskega foruma.

⁹⁴ Francoski državljanski forum.

⁹⁵ Sprememba delovne skupine št. 8, krajša formulacija.

⁹⁶ Priporočilo št. 29 evropskega državljanskega foruma 2.

⁹⁷ Priporočili št. 19 in 32 evropskega državljanskega foruma 2 ter belgijskega in francoskega državljanskega foruma in danskega predstavnika za nacionalne dogodke.

⁹⁸ Belgijski državljanski forum.

⁹⁹ Belgijski državljanski forum.

¹⁰⁰ Sprememba delovne skupine št. 7B.

6. Vzpostavi bi bilo treba sistem lokalnih svetnikov EU, da bi bile evropske institucije bližje državljanom in državljanke.¹⁰¹
7. Na podlagi pravno zavezujoče zakonodaje EU bi bilo treba redno organizirati državljanske skupščine. Udeležence je treba izbrati naključno po merilu reprezentativnosti, sodelovanje pa bi bilo treba ustrezno spodbuditi. Po potrebi se zagotovi podpora strokovnjakov, da bodo imeli člani skupščine dovolj informacij za razmislek. Če institucije rezultatov ne bodo upoštevale, bodo morale to ustrezno utemeljiti.¹⁰² Udeležba in predhodna vključitev državljanov in civilne družbe sta pomembna podlaga za politične odločitve, ki jih morajo sprejeti izvoljeni predstavniki. Evropska unija temelji na predstavniki demokraciji: državljani in državljanke na evropskih volitvah svojim predstavnikom podelijo jasen mandat in se tako posredno izrazijo o politikah Unije.¹⁰³
8. Civilni družbi, zlasti mladinski, bi bilo treba zagotoviti okrepljeno strukturno podporo – finančno in tudi siceršnjo – ter podporo lokalnim organom pri ustanavljanju lokalnih mladinskih svetov.¹⁰⁴ To bi bilo mogoče doseči s posebnim stebrnom akcijskega načrta za evropsko demokracijo za vključevanje civilne družbe in socialnih partnerjev ter posebno strategijo civilne družbe.¹⁰⁵
9. Uvesti bi bilo treba preverjanje zakonodaje glede na potrebe mladih, vključno z oceno učinka in posvetovalnim mehanizmom s predstavniki mladih, kadar se presodi, da bo zakonodaja vplivala na mlade.¹⁰⁶
10. Okrepiti bi bilo treba sodelovanje med zakonodajalci EU in organizacijami civilne družbe, da se izkoristi povezava med nosilci odločanja in državljani, ki jo predstavljajo organizacije civilne družbe.¹⁰⁷
11. Elemente udeležbe civilne družbe bi bilo treba povzeti in zapisati v listini EU o sodelovanju državljanov v zadevah EU.

37. Predlog: Informacije za državljane, državljanska udeležba in mladi (drugič)

Cilj: Narediti Evropsko unijo razumljivejšo in dostopnejšo ter okrepiti¹⁰⁸ skupno evropsko identiteto, zlasti z naslednjim.

1. Poskrbeti bi bilo treba za minimalno poučenost o Uniji, zlasti o njenih demokratičnih procesih, vključno z zgodovino evropskega povezovanja in evropskim državljanstvom. Ljudje vseh starosti bi morali imeti možnost, da izkoristijo take programe, ki pa bi morali biti oblikovani na privlačen in

¹⁰¹ Končno poročilo podjetja Kantar, str. 85.

¹⁰² Priporočilo št. 39 evropskega državljanskega foruma 2 in priporočilo belgijskega državljanskega foruma 3.

¹⁰³ Sprememba delovne skupine št. 10A, krajša formulacija.

¹⁰⁴ Danski predstavnik nacionalnih dogodkov

¹⁰⁵ Sprememba delovne skupine št. 54C.

¹⁰⁶ Danski predstavnik nacionalnih dogodkov

¹⁰⁷ Danski predstavnik nacionalnih dogodkov

¹⁰⁸ Sprememba delovne skupine št. 15 A, kompromisno besedilo.

starosti primeren način, na primer z razvojem posebnih programov in izobraževalnega gradiva za otroke in šole¹⁰⁹ ter organizacije civilne družbe, dejavne na področju neformalnega izobraževanja.¹¹⁰

2. Omogočiti bi bilo treba enostaven in vključujoč dostop do zanesljivih informacij o Evropski uniji za vse državljane. Institucije EU bi morale uporabljati dostopnejši jezik in se v sporočilih izogibati uporabi birokratskih izrazov ter hkrati ohraniti kakovost in strokovnost podanih informacij, ki bi jih morale prilagoditi glede na različne komunikacijske kanale in značilnosti posameznih skupin občinstva.¹¹¹ Institucije bi morale razmisliti na primer razmisliti o oblikovanju mobilne aplikacije, v kateri bi bile informacije o politikah EU predstavljene v jasnem jeziku.¹¹² Posebno pozornost bi bilo treba nameniti mladim prek digitalnih medijev, mladinskih gibanj in različnih ambasadorjev (organizacij in posameznikov), ki pojasnjujejo¹¹³ projekt EU.¹¹⁴
3. Povečati bi morali uporabo umetne inteligence in prevajalskih tehnologij za izogibanje¹¹⁵ jezikovnim oviram¹¹⁶, s čimer bi zagotovili dostopnost in uporabnost vseh digitalnih orodij za invalide.¹¹⁷
4. Zagovarjati in podpirati bi bilo treba svobodne, pluralistične in neodvisne medije ter spodbujati medijske hiše, vključno z javnimi radiotelevizijami, javnimi tiskovnimi agencijami in evropskimi mediji, k rednejšemu poročanju o evropskih zadevah, da se zagotovi redna in celovita pokritost te tematike v vseh državah članicah Unije, pri čemer pa je treba spoštovati svobodo in neodvisnost medijev;¹¹⁸ z okrepitevijo boja proti dezinformacijam in tujemu vmešavanju ter zagotavljanjem zaščite novinarjev.¹¹⁹
5. Evropo bi bilo treba približati državljanom, in sicer tako, da se izboljšajo¹²⁰ kontaktne točke in namenska središča ali „hiše Evrope“ na lokalni ravni, kjer bi državljanom ponudili vire, informacije in nasvete o evropskih zadevah ter prisluhnili njihovim pomislekom in sodelovali v razpravah z združenji, da bi pomagali širiti mnenja državljanov na evropski ravni.¹²¹
6. Potrebni so nadaljnji koraki za okrepitev skupne identitete Evropejcev, na primer s posebnim skladom EU za podporo spletni in nespletni interakciji (npr. prek programov izmenjav, forumov, srečanj) državljanov Unije, z organizacijo skupnih športnih prireditev in ekip ali uvedbo dneva Evrope (9. maja) kot dodatnega¹²² evropskega praznika za vse državljane EU.¹²³

¹⁰⁹ Priporočila št. 24, 36 in 38 evropskega državljanskega foruma 2 ter priporočila belgijskega državljanskega foruma.

¹¹⁰ Sprememba delovne skupine št. 16C.

¹¹¹ Priporočilo št. 33 evropskega državljanskega foruma 2 ter priporočila belgijskega, francoskega in nizozemskega državljanskega foruma.

¹¹² Priporočilo št. 26 evropskega državljanskega foruma 2.

¹¹³ Sprememba delovne skupine št. 17.

¹¹⁴ Belgijski državljanski forum.

¹¹⁵ Sprememba delovne skupine št. 18A.

¹¹⁶ Priporočilo št. 25 evropskega državljanskega foruma 2.

¹¹⁷ Sprememba delovne skupine št. 18B.

¹¹⁸ Priporočilo št. 31 evropskega državljanskega foruma 2 ter priporočila belgijskega in nizozemskega državljanskega foruma.

¹¹⁹ Spremembe 19A do 19A, preoblikovanje zaradi prilagoditve besedila.

¹²⁰ Sprememba delovne skupine št. 21, kompromis.

¹²¹ Belgijski in nizozemski državljanski forum.

¹²² Sprememba delovne skupine št. 23B.

¹²³ Priporočilo št. 27 evropskega državljanskega foruma 2 in priporočilo belgijskega državljanskega foruma.

38. Predlog: Demokracija in volitve

Cilj: Utrditi evropsko demokracijo s krepitvijo njenih temeljev, spodbujanje udeležbe na volitvah v Evropski parlament, spodbujanje nadnacionalne razprave o evropskih vprašanjih in zagotavljanje močne povezanosti med državljani in njihovimi izvoljenimi predstavniki, zlasti z naslednjim.

1. Zaščititi je treba vrednote Evropske unije, kot so določene v temeljnih pogodbah EU in ki so v središču evropske demokracije, vključno s pravno državo in močnim socialnim modelom¹²⁴, ki sta jedro evropske demokracije. Unija bi morala v odnosih s tretjimi državami najprej utrditi skupne demokratične vrednote na svojih mejah. Šele ko bo to dosegla, bo lahko z diplomacijo in dialogom postala ambasadorica evropskega demokratičnega modela v državah, ki so ga pripravljene izvajati.¹²⁵
2. Zasnovati bi bilo treba referendum na ravni EU, ki bi ga moral Evropski parlament v izjemnih primerih razpisati o zadevah, ki so še posebej pomembne za vse evropske državljane.¹²⁶
3. Potrebna je sprememba volilne zakonodaje EU, na podlagi katere se bodo uskladili volilni pogoji (starost volivcev, datum volitev ter zahteve glede volilnih enot, kandidatov, političnih strank in njihovega financiranja) za volitve v Evropski parlament ter s premikom k možnosti, da volivci glasujejo za liste na ravni Unije ali nadnacionalne liste¹²⁷ s kandidati iz več držav članic, ob upoštevanju¹²⁸ stališč, ki so jih o tem vprašanju izrazili državljani iz vseh držav članic EU.¹²⁹
 -) nekateri poslanci Evropskega parlamenta bi morali biti izvoljeni na listi celotne Evropske unije, ostali pa bi bili izvoljeni v državah članicah;¹³⁰
 -) namen te reforme bi moral biti tudi omogočenje možnosti digitalnega glasovanja¹³¹ in zagotovitev dejanske volilne pravice za invalide;¹³²
4. Okrepitvi bi bilo treba vezi med državljani in njihovimi izvoljenimi predstavniki, pri čemer se upoštevajo nacionalne posebnosti in želja državljanov po tesnejšem stiku z izvoljenimi predstavniki v Evropskem parlamentu in nacionalnih parlamentih ter občutek, da slednji ukrepajo na podlagi pomislekov državljanov.¹³³ To je splošno vprašanje, o katerem bi morali razpravljati ljudje vseh starosti;¹³⁴

¹²⁴ Sprememba delovne skupine št. 25C.

¹²⁵ Priporočilo št. 14 evropskega državljanskega foruma.

¹²⁶ Priporočilo št. 18 evropskega državljanskega foruma. Opomba: predstavniki državljanov so pojasnili, da bi ga bilo treba skrbno izvajati in uporabljati.

¹²⁷ Predstavniki Evropske komisije so pojasnili, da bi jih bilo treba začeti uporabljati po prehodnem obdobju, brez pretirane naglice.

¹²⁸ Spremembe delovne skupine št. 28E, 28G in 28H.

¹²⁹ Priporočilo št. 16 evropskega državljanskega foruma 2, priporočilo št. 20 nizozemskega državljanskega foruma je bilo o vprašanju nadnacionalnih list deljeno.

¹³⁰ Temelji na priporočilu št. 16 evropskega državljanskega foruma 2 in razpravi v delovni skupini.

¹³¹ Priporočilo št. 19 evropskega državljanskega foruma 2 in večjezične digitalne platforme.

¹³² Evropski ekonomsko-socialni odbor.

¹³³ Sprememba delovne skupine št. 32B.

¹³⁴ Priporočilo št. 36 evropskega državljanskega foruma 2 ter priporočila belgijskega in francoskega državljanskega foruma.

- J evropski državljani bi morali imeti večjo možnost odločanja o tem, kdo je izvoljen za predsednika ali predsednico Komisije. To bi bilo mogoče doseči z neposrednimi volitvami predsednika ali predsednice Komisije¹³⁵ ali sistemom vodilnih kandidatov;¹³⁶
- J Evropski parlament bi moral imeti pravico do zakonodajne pobude, da bi predlagal¹³⁷ teme, o katerih se bo razpravljalo, in nato sprejel potrebna besedila za nadaljnje ukrepanje na podlagi priporočil, ki izhajajo iz razprav;¹³⁸
- J Evropski parlament bi moral odločati o proračunu EU, saj je to pravica parlamentov na nacionalni ravni;¹³⁹
- J politične stranke, organizacije civilne družbe in sindikati bi morali postati bolj živahni in dostopnejši, da bodo državljani bolj angažirani in vključeni v evropsko demokracijo.¹⁴⁰ To bi prispevalo tudi k spodbujanju vključevanja tem EU v javne razprave prek političnih strank, organizirane civilne družbe in socialnih partnerjev – ne samo med evropskimi volitvami, temveč tudi pred nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi volitvami;¹⁴¹
- J demokracija je utelešena v institucijah in družbi na splošno, tudi na delovnem mestu prek vloge socialnih partnerjev.¹⁴²

39. Predlog: Postopek odločanja EU

¹³⁵ Francoski državljanski forum („izvolitev predsednika ali predsednice Evropske komisije s splošnimi volitvami“), večjezična digitalna platforma (končno poročilo podjetja Kantar: več prispevkov razpravlja o neposrednih volitvah predsednika ali predsednice Komisije s strani državljanov)

¹³⁶ Stališče Evropskega parlamenta: Za predsednika ali predsednico Evropske komisije bi moral biti izvoljen vodilni kandidat evropske politične stranke, ki na evropskih volitvah dobi največ glasov in ki ga lahko podpre večina poslancev Evropskega parlamenta. Če večine, potrebne za koalicijo, ni mogoče doseči, bi bilo treba nalogo dodeliti naslednjemu vodilnemu kandidatu. Zato bi lahko kandidate za mesto predsednika Komisije imenovala evropske politične stranke. Paulo Rangel: da bi okrepili postopek vodilnih kandidatov, bi bilo treba zamenjati stališči Evropskega parlamenta in Evropskega sveta, kar bi pomenilo spremembo temeljnih pogodb: Parlament bi predsednika ali predsednico Komisije predlagal, Svet pa odobril. Večjezična digitalna platforma (končno poročilo podjetja Kantar: „Več prispevkov obravnava volitve predsednika ali predsednice Komisije ter imenovanje komisarjev, vključno s sistemom vodilnih kandidatov) Evropska prireditev za mlade, str. 23: „Kandidati za predsednika ali predsednico Komisije ne bi smeli biti izvoljeni s pogajanjem med zmagovalnimi strankami. Uporabljati bi morali tako imenovani sistem vodilnih kandidatov, v skladu s katerim bi vsaka stranka pred volilno kampanjo razglasila svojega kandidata za predsednika Komisije za primer, da bi ta stranka dobila večino glasov. Z dejavnim sodelovanjem v kampanji in neposrednim stikom z državljani bi lahko prihodnji predsednik postal tesneje povezan z evropskim prebivalstvom.“ in razprava v delovni skupini.

¹³⁷ Sprememba delovne skupine št. 34C.

¹³⁸ Belgijski državljanski forum (3.2), francoski državljanski forum (11), večjezična digitalna platforma (končno poročilo podjetja Kantar: „Kar zadeva Evropski parlament, sodelujoči največkrat pozivajo, naj se mu podelijo dejanske pristojnosti zakonodajne pobude.“)

¹³⁹ Večjezična digitalna platforma (končno poročilo podjetja Kantar: „Kar zadeva Evropski parlament, (...) sodelujoči tudi pozivajo, naj se mu podelijo fiskalne pristojnosti.“ 13. aprila 2022 so člani delovne skupine, ki zastopajo Svet, izrazili nasprotovanje vsebini tega ukrepa.

¹⁴⁰ Svet meni, da ta predlog ne temelji na priporočilih državljanov. Zato ni skladen z dogovorjeno metodologijo

¹⁴¹ Odbor regij v delovni skupini.

¹⁴² Sprememba delovne skupine št. 38, kompromisno besedilo.

Cilj: Izboljšati postopek odločanja EU, da se zagotovi zmožnost EU za ukrepanje, obenem pa se upoštevajo interesi vseh držav članic ter pregleden in razumljiv postopek za državljane, zlasti z naslednjim.

1. Potrebna je ponovna ocena pravil odločanja in glasovanja v institucijah EU, pri čemer se je treba osredotočiti na vprašanje odločanja s soglasjem, zaradi katerega je zelo težko doseči dogovor, hkrati pa zagotoviti pošten izračun vrednosti glasov, da se zaščitijo interesi majhnih držav:¹⁴³
 -) o vseh vprašanjih, o katerih se odloča soglasno, bi bilo treba odločati s kvalificirano večino. Edine izjeme bi morale biti sprejem novih članic v EU in spremembe temeljnih načel EU, opredeljenih v členu 2 PEU ter Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.¹⁴⁴
2. Poskrbeti je treba za preglednost pri sprejemanju odločitev, tako da bi neodvisnim opazovalcem državljanom omogočili, da lahko pozorno spremljajo postopek odločanja; za širšo¹⁴⁵ pravico dostopanja do dokumentov ter razvoj močnejših povezav in okrepljen dialog med državljani in institucijami EU:¹⁴⁶
 -) Unija mora izboljšati preglednost postopka odločanja in svojih institucij. Seje Sveta in Evropskega parlamenta, vključno z glasovanjem, bi bilo na primer treba prenašati po spletu na enak način. Tako bi zainteresirani državljani lahko spremljali oblikovanje politik Unije ter od politikov in oblikovalcev politik zahtevali odgovornost;¹⁴⁷ okrepiti bi bilo treba preiskovalno pravico Evropskega parlamenta;
 -) postopek odločanja v EU bi bilo treba še naprej razvijati, da bodo nacionalni, regionalni in lokalni predstavniki, socialni partnerji in organizirana civilna družba bolj vključeni.¹⁴⁸ Okrepiti bi bilo treba medparlamentarno sodelovanje in dialog. Evropski parlament bi moral v zakonodajni postopek tesneje vključiti tudi nacionalne parlamente, na primer s sodelovanjem na predstavitvah.¹⁴⁹ Večja vključenost podnacionalne ravni in Odbora regij bi prispevala k boljšemu upoštevanju izkušenj, pridobljenih pri izvajanju zakonodaje EU.¹⁵⁰
3. Potreben je razmislek o tem, da bi spremenili imena institucij EU, da bi bolj jasno odražala njihove funkcije in vlogo v postopku odločanja EU.¹⁵¹

¹⁴³ Priporočilo št. 20 evropskega državljanskega foruma 2.

¹⁴⁴ Priporočilo št. 21 evropskega državljanskega foruma 2.

¹⁴⁵ Sprememba delovne skupine št. 43.

¹⁴⁶ Priporočilo št. 34 evropskega državljanskega foruma 2 in priporočilo nizozemskega državljanskega foruma.

¹⁴⁷ Razprava v okviru delovne skupine, ki temelji na priporočilu št. 34 v okviru evropskega državljanskega foruma 2, nizozemskega državljanskega foruma, večjezične digitalne platforme (končno poročilo podjetja Kantar: „*Podpirata se večja preglednost in večja vključenost državljanov.*“

Podpira se tudi postopek odločanja v EU.

¹⁴⁸ Razprava v delovni skupini (ki so jo predstavili nacionalni parlamenti in Odbor regij).

¹⁴⁹ Sprememba delovne skupine št. 45C.

¹⁵⁰ Sprememba delovne skupine št. 46B.

¹⁵¹ Priporočilo št. 15 evropskega državljanskega foruma 2.

-) postopek odločanja EU bi moral temeljiti na jasnejši in razumljivejši strukturi, ki bi bila podobna nacionalnim sistemom¹⁵², s čimer bi se izrecno odražala delitev pristojnosti med evropskimi institucijami in državami članicami;¹⁵³
 -) Svet EU bi se lahko na primer preimenoval v Senat EU, Evropska komisija pa v Izvršno komisijo EU.¹⁵⁴
4. Okrepiti bi bilo treba zmogljivosti Evropske unije za učinkovito odzivanje na ključnih pomembnih področjih.¹⁵⁵
 5. Zagotoviti bi bilo treba ustrezne mehanizme in postopke civilnega in socialnega dialoga na vseh stopnjah odločanja EU, od ocene učinka do oblikovanja in izvajanja politik.¹⁵⁶
 6. Izvesti bi bilo treba reformo načina delovanja Evropske unije z boljšim vključevanjem socialnih partnerjev in organizirane civilne družbe; Obstoječe strukture bi bilo treba okrepiti, da bi bolje odražale potrebe in pričakovanja državljanov Unije v postopku odločanja glede na njihov pomen v evropskem demokratičnem življenju. V tem okviru bi bilo treba okrepiti institucionalno vlogo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora in ga opolnomočiti kot posrednika in poroka za dejavnosti participativne demokracije, kot je strukturiran dialog z organizacijami civilne družbe in državljanskimi forumi. Živahna civilna družba je ključna za demokratično življenje Evropske unije.¹⁵⁷
 7. Po potrebi bi bilo treba izvesti ponovno razpravo o ustavi, da bi bolj uskladili naše vrednote. Ustava bi lahko pripomogla k natančnejši opredelitvi, vključevanju državljanov in dogovoru o pravilih postopka odločanja.¹⁵⁸

40. Predlog: SUBSIDIARNOST

1. Aktivna subsidiarnost in upravljanje na več ravneh sta ključni načeli in temeljni značilnosti delovanja in demokratične odgovornosti EU¹⁵⁹.
2. Evropska unija bi morala preučiti mehanizem, ki nacionalnim parlamentom omogoča, da ocenijo, ali novi zakonodajni predlogi na evropski ravni ne posegajo v njihove pravne pristojnosti, in ki bi jim omogočal vlaganje zakonodajnih pobud na evropski ravni. Te mehanizme bi bilo treba razširiti tudi na vse evropske regionalne parlamente, ki imajo zakonodajno pristojnost.¹⁶⁰

¹⁵² Razprava v delovni skupini na podlagi potrebe, izražene v priporočilu št. 15 evropskega državljanskega foruma 2 po „pojasnitvi funkcij institucij EU“, večjezični digitalni platformi (končno poročilo podjetja Kantar: „*Obstajajo tudi (...) predlogi za poglobitev dvodomnega zakonodajnega sistema v EU*“.

¹⁵³ Sprememba delovne skupine št. 48B.

¹⁵⁴ Priporočilo št. 15 evropskega državljanskega foruma 2.

¹⁵⁵ Razprave v delovni skupini.

¹⁵⁶ Sprememba delovne skupine št. 52A.

¹⁵⁷ Evropski ekonomsko-socialni odbor, kompromisno besedilo.

¹⁵⁸ Priporočilo št. 35 evropskega državljanskega foruma, francoskega državljanskega foruma in spremembe delovne skupine, združene v št. 51C in 51D.

¹⁵⁹ Sprememba delovne skupine št. 53D.

¹⁶⁰ Razprava v delovni skupini, nacionalni parlamenti.

3. Z reformo Odbora regij bi zajeli ustrezne kanale za dialog za regije, mesta in občine in povečali njegovo vlogo¹⁶¹ v institucionalni strukturi v primeru zadev s teritorialnim učinkom.¹⁶²
4. Sistematična uporaba opredelitve subsidiarnosti, o kateri so se dogovorile vse institucije EU, bi lahko pomagala pojasniti, ali je treba odločitve sprejeti na evropski, nacionalni ali regionalni ravni.¹⁶³
5. Socialni partnerji in organizirana civilna družba bi morali biti glede na njihov pomen v evropskem demokratičnem življenju bolje vključeni v postopek odločanja. Živahna družba je ključna za demokratično življenje Evropske unije.¹⁶⁴

Institucije Evropske unije pozivamo, naj sklepe te delovne skupine uresničijo in jih učinkovito izvajajo. To bi bilo mogoče uresničiti z možnostmi, ki jih že ponuja Lizbonska pogodba, po potrebi pa tudi z vložitvijo zahteve za uvedbo evropske konvencije.¹⁶⁵

¹⁶¹ Razprava v delovni skupini, Odbor regij in Evropski ekonomsko-socialni odbor; končno poročilo podjetja Kantar, str. 85.

¹⁶² Sprememba delovne skupine št. 58B.

¹⁶³ Sprememba delovne skupine št. 59B.

¹⁶⁴ Razprava v delovni skupini, socialni partnerji in več drugih sodelujočih.

¹⁶⁵ Sprememba delovne skupine št. 63 A, kompromisno besedilo.

„Migracije“

41. Predlog: Zakonite migracije¹⁶⁶

Cilj: Povečati vlogo EU na področju zakonitih migracij.

Ukrepi:

1. Začetek izvajanja vseevropske komunikacijske kampanje, da bi evropske državljanke bolje seznanili z mrežo EURES (mreža evropskih služb za zaposlovanje), portalom EU o priseljevanju in orodjem EU za profiliranje znanj in spretnosti državljanov tretjih držav, podjetja iz EU pa bi jih pogosteje uporabljala pri zaposlovanju (priporočilo št. 6).
2. Ustanovitev evropskega telesa za dostop migrantov do trga dela EU ali razširitev pristojnosti mreže evropskih služb za zaposlovanje (EURES), na primer izboljšanje projektov partnerstev za privabljanje talentov (priporočilo št. 7 in razprava delovne skupine), z možnostjo spletnega usklajevanja ponudbe in povpraševanja po znanjih in spretnostih v državi odhoda na podlagi ocenjevalnih meril (priporočilo št. 9 in razprava delovne skupine). EU bi morala spodbujati države članice, da poenostavijo postopek sprejema in vključevanja zakonitih migrantov in njihovega dostopa do trga dela EU, tako da izboljšajo interoperabilnost med različnimi upravami (razprava delovne skupine).
3. Izboljšanje delovanja in izvajanja direktive o modri karti, da bi pritegnili ustrezne kadre, ki jih gospodarstvo EU potrebuje (priporočilo št. 7 in razprava delovne skupine), ob upoštevanju tveganja bega možganov (kot je navedeno v ukrepu št. 1 predloga 42).
4. Usklajeno spodbujanje navzgor usmerjene konvergence v zvezi z delovnimi pogoji po vsej Uniji, da bi odpravili neenakosti na področju delovnih pogojev in zagotovili učinkovito politiko EU na področju delovne migracije ter pravic delavcev. V tem okviru okrepitev vloge sindikatov na nacionalni in nadnacionalni ravni (priporočilo št. 28 in razprava delovne skupine) v sodelovanju z organizacijami delodajalcev (razprava v plenarni skupščini).
5. Povečanje prizadevanj za obveščanje in izobraževanje državljanov držav članic o temah, povezanih z migracijami in vključevanjem (priporočilo št. 30 in priporočilo litovskega državljanskega foruma št. 9 ter razprava delovne skupine).

42. Predlog: Nedovoljene migracije¹⁶⁷

Cilj: Povečati vlogo EU pri preprečevanju vseh oblik nedovoljenih migracij in izboljšati varovanje zunanjih meja Evropske unije ob spoštovanju človekovih pravic.

Ukrepi:

¹⁶⁶ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državljanski forum 4: priporočila št. 6, 7, 9, 28, 30; priporočilo litovskega državljanskega foruma št. 9.

¹⁶⁷ Priporočila državljanov, ki so glavna podlaga predloga: evropski državljanski forum 4: priporočila št. 8 in 27; priporočilo litovskega državljanskega foruma št. 10; priporočilo nizozemskega državljanskega foruma št. 3.

1. Dejavno sodelovanje (na primer s partnerski sporazumi) pri gospodarskem in socialnem razvoju držav zunaj Evropske unije in držav, od koder prihaja veliko migrantov, da bi se spoprijeli s temeljnimi vzroki migracij, vključno s podnebnimi spremembami. Ti ukrepi bi morali biti pregledni in imeti oprijemljive rezultate z merljivimi učinki, ki bi jih bilo treba jasno sporočiti državljanom EU (priporočilo št. 27 in priporočilo nizozemskega državljanskega foruma št. 3 ter razprava delovne skupine).
2. Zagotavljanje varovanja vseh zunanjih meja z izboljšanjem preglednosti in odgovornosti agencije Frontex ter okrepitvijo njene vloge (priporočilo št. 8 in razprava delovne skupine) ter prilagoditev zakonodaje EU sedanjim izzivom nedovoljenih migracij, kot so tihotapljenje ljudi, trgovina z ljudmi, spolno izkoriščanje, hibridni napadi držav, ki instrumentalizirajo migrante, in kršitve človekovih pravic (priporočilo litovskega državljanskega foruma št. 10 in razprava delovne skupine).

43. [Predlog: Nedovoljene migracije](#)¹⁶⁸ (drugič)

Cilj: Enotno uporabljati skupna pravila o prvem sprejemu migrantov v vseh državah članicah.

Ukrepi:

1. Priprava zakonodajnih ukrepov EU, da bi zagotovili varnost in zdravje vseh migrantov, zlasti nosečnic, otrok, mladoletnikov brez spremstva in vseh ranljivih oseb (priporočili št. 10 in 38 ter razprava delovne skupine).
2. Povečanje finančne, logistične in operativne podpore EU, tudi za lokalne organe, regionalne vlade in organizacije civilne družbe, za upravljanje prvega sprejema, ki bi vodil v morebitno integracijo beguncev in zakonitih migrantov v EU ali repatriacijo migrantov brez urejenega statusa (priporočilo št. 35 in razprava delovne skupine).

44. [Predlog: Azil, vključevanje](#)¹⁶⁹

Cilj: Povečanje vloge EU in reforma evropskega azilnega sistema na podlagi načel solidarnosti in pravične delitve odgovornosti.

Ukrepi:

1. Sprejetje skupnih pravil EU o postopkih za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito v državah članicah, ki bi se enotno uporabljali za vse prosilce za azil. V teh postopkih je treba spoštovati človekovo dostojanstvo in mednarodno pravo (priporočilo št. 29 ter priporočili italijanskega državljanskega foruma št. 3.8 in 4.4 (str. 15) ter razprava delovne skupine). Sprejem prosilcev za azil vključuje različne akterje na nacionalni ravni, zato bi morala EU spodbujati države članice, naj ta postopek poenostavijo in pospešijo tako, da izboljšajo interoperabilnost različnih ustreznih uprav in vzpostavijo enotno pisarno (enotno kontaktno točko ali vstopno točko) za prosilce za azil, da bi poenostavili nacionalne upravne postopke (priporočilo št. 37 in razprava delovne skupine).

¹⁶⁸ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: evropski državljanski forum 4: priporočila št. 10, 35, 38.

¹⁶⁹ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: evropski državljanski forum 4: priporočila št. 29, 31, 33, 36, 37, 38, 39, 40; priporočila italijanskega državljanskega foruma št. 3.8 in 4.4 (str. 15) in 5.6 (str. 11); priporočili litovskega državljanskega foruma št. 2 in 3; priporočili nizozemskega državljanskega foruma št. 1 in 2.

2. Ponovni pregled dublinskega sistema, da bi zagotovili solidarnost in pravično delitev odgovornosti, vključno s prerazporeditvijo migrantov med državami članicami; prav tako bi lahko predvideli tudi dodatne oblike podpore (priporočila št. 33, 36, 37, 40; priporočilo litovskega državljanskega foruma št. 2; priporočilo italijanskega državljanskega foruma št. 3.8 (str. 15) in priporočilo nizozemskega državljanskega foruma št. 2 ter razprava delovne skupine in razprava v plenarni skupščini).
3. Izboljšanje minimalnih standardov za sprejem prosilcev za azil, določenih v Direktivi 2013/33/EU, s strožjimi zakonodajnimi ukrepi za izboljšanje sprejemnih objektov in nastanitve (priporočilo evropskega državljanskega foruma št. 31 in priporočilo italijanskega državljanskega foruma št. 5.6 (str. 11) ter razprava delovne skupine).
4. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti nosečnicam, otrokom in zlasti mladoletnikom brez spremstva (priporočilo št. 38 in razprava delovne skupine).
5. Izboljšanje in povečanje finančnih in človeških virov ter upravnih zmogljivosti Agencije Evropske unije za azil za koordinacijo in upravljanje preselitve prosilcev za azil med državami članicami EU, da bi dosegli pravično porazdelitev (priporočili št. 36 in 37 ter priporočilo litovskega državljanskega foruma št. 3 in razprava delovne skupine).

45. Predlog: Azil, vključevanje¹⁷⁰ (drugič)

Cilj: Izboljšati politike vključevanja v vseh državah članicah.

Ukrepi:

1. EU tudi v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi organi in s pomočjo organizacij civilne družbe zagotovi, da vsak prosilec za azil in begunec med postopkom za pridobitev dovoljenja za prebivanje obiskuje jezikovne tečaje, tečaje za vključevanje in poklicno usposabljanje ter dejavnosti (priporočilo št. 32 in priporočilo francoskega državljanskega foruma št. 13 ter razprava delovne skupine in razprava v plenarni skupščini).
2. Prosilcem za azil z ustreznimi kvalifikacijami bi bilo treba po možnosti omogočiti dostop do trga dela po vsej EU, da bi bili bolj samostojni (priporočilo št. 7 in razprava delovne skupine).

¹⁷⁰ Priporočila državljanov, na katerih temelji večina predloga: evropski državljanski forum 4: priporočili št. 7 in 32, sprememba francoskega državljanskega foruma št. 13.

„Izobraževanje, kultura, mladina in šport“

46. Predlog: Izobraževanje

Cilj: EU in države članice bi si morale prizadevati, da bi do leta 2025 oblikovale vključujoč evropski izobraževalni prostor, kjer bodo imeli vsi državljani enak dostop do kakovostne predšolske vzgoje in varstva in vseživljenjskega učenja, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih. To naj bi dosegle predvsem s spodaj opisanim.

Ukrepi:

1. Uskladiti bi bilo treba ravni najrazličnejših izobraževalnih programov v EU, seveda s sprejetjem nacionalnih, regionalnih in lokalnih vsebin, navezati tesnejše povezave med izobraževalnimi sistemi in poskrbeti tudi za enakovrednost spričeval in diplom.¹⁷¹ Uvesti bi bilo treba certificiran minimalni učni standard za temeljne predmete, in sicer z začetkom v osnovni šoli.¹⁷² Uvesti bi bilo treba deljene pristojnosti na področju izobraževanja, vsaj na področju državljanske vzgoje, vendar EU z izvajanjem te pristojnosti ne bi smela povzročiti, da države članice ne bi mogle izvajati svojih lastnih. Dosežena izobrazba bi se morala potrditi in vzajemno priznati v vseh državah članicah EU.¹⁷³ Evropska unija bi se morala zavzemati tudi za priznanje neformalnega in priložnostnega učenja¹⁷⁴ ter mladinskih organizacij, ki ga izvajajo, in tudi učnih obdobij, opravljenih v tujini.
2. Zasnovati in razviti je treba redno in vseživljenjsko izobraževanje v Evropi (v skladu s pravico do brezplačnega izobraževanja na delovnem mestu za vse) in se pri tem osredotočiti predvsem na:
 - državljansko vzgojo o demokratičnih procesih ter vrednotah in zgodovini Evrope.¹⁷⁵ To bi bilo treba razviti kot skupni modul, ki bi se poučeval v vseh državah članicah. Izboljšati bi bilo treba tudi ekonomsko pismenost, saj bi ta vidik omogočal boljše razumevanje evropskega procesa povezovanja;¹⁷⁶
 - digitalne veščine in znanja;¹⁷⁷
 - naravoslovje, tehnologijo, inženirstvo, umetnost in matematiko;¹⁷⁸
 - podjetništvo in raziskave;

¹⁷¹ Sprememba št. 6 francoskega državljanskega foruma.

¹⁷² Priporočilo št. 37 evropskega državljanskega foruma 1.

¹⁷³ Priporočilo št. 3 evropskega državljanskega foruma. Sprememba št. 6 francoskega državljanskega foruma.

¹⁷⁴ Priporočilo št. 41 evropskega državljanskega foruma 1.

¹⁷⁵ Podrobneje obravnavano v delovni skupini za evropsko demokracijo. Gl. priporočilo št. 24 evropskega državljanskega foruma 2 in priporočila št. 1.1, 1.2 in 2.12 italijanskega državljanskega foruma o politikah vključevanja.

¹⁷⁶ Priporočilo italijanskega državljanskega foruma o politikah vključevanja.

¹⁷⁷ Podrobneje obravnavano v delovni skupini za digitalno preobrazbo. Gl. priporočila št. 8 in 34 evropskega državljanskega foruma 1.

¹⁷⁸ Priporočilo italijanskega državljanskega foruma o spodbujanju mladih k študiju naravoslovnih predmetov.

- izboljšanje zmožnosti kritičnega mišljenja. Državljanke v vseh državah članicah bi bilo treba bolje medijsko opismeniti in jim dati orodja za prepoznavanje lažnih novic in za neodvisno presojo, ali gre v konkretnih primerih za zaupanja vredno informacijo ali ne, obenem pa bi morali tudi znati izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja internet. To vzgojo bi bilo treba v osnovnem izobraževanju izvajati v obliki posebnih učnih ur, državljanom in državljkam vseh starosti pa bi jo morale tudi v drugih javnih prostorih ponuditi namenske organizacije na ravni EU, ki bi se opirale na dobro prakso držav članic. EU bi morala zagotoviti, da bi države članice namensko financiranje res uporabile za predvidene namene;¹⁷⁹
 - vključitev „mehkih veščin“ v vse predmete, ki se poučujejo v šolah, kar pomeni: znati prisluhniti drug drugemu, spodbujanje dialoga, odpornost, razumevanje, spoštovanje soljudi, kritično mišljenje, samostojno učenje, ohranjanje radovednosti in usmerjenost v rezultate;¹⁸⁰
 - omogočiti vsem, da se seznanijo z okoljsko trajnostnostjo in njeno povezavo z našim zdravjem. Biotska raznovrstnost bi morala postati obvezen šolski predmet. Ta tematika bi se morala v šolah začeti z namenskimi predmeti, ki bi zajemali vso okoljsko problematiko, izvajati pa bi se morale tudi ekskurzije, da bi si lahko učenci v živo ogledali praktične zglede, kar bi se moralo podpreti s programom financiranja;¹⁸¹
 - boj proti ustrahovanju in rasizmu.
3. Podpreti je treba usposabljanje učiteljev¹⁸², da bi se učili iz dobre prakse ter uporabljali inovativne in ustvarjalne tehnike poučevanja, ki bi odsevale razvoj metod poučevanja, in praktične dejavnosti, tudi na podlagi izkušenj, pridobljenih med pandemijo covid-19 in drugimi krizami, hkrati pa je treba spodbujati tudi možnosti za mobilnost.¹⁸³
 4. Da bi zapolnili izobraževalne potrebe vseh otrok in družin, je prednostno potreben dostop do strojne opreme in učinkovite širokopasovne povezave.¹⁸⁴
 5. Postaviti je treba informacijsko platformo za izmenjavo znanja in izkušenj po vsej EU ter zbirati informacije o nadnacionalnih tečajih izobraževanja in usposabljanja v EU z zgledi dobre prakse, kar bo državljanom omogočalo, da tudi sami predstavijo nove zamisli za čezmejno izmenjavo. Platforma bi morala ponuditi učno gradivo o podnebnih spremembah, trajnostnosti, okoljskih vprašanjih in digitalizaciji ter zagotavljati informacije o obstoječih specializiranih forumih o najpomembnejših temah.¹⁸⁵ Ponujena bi bila lahko skupaj s programom financiranja za podporo uporabi in izvajanju gradiva in informacij, ki bi bili na njej objavljeni.

¹⁷⁹ Priporočili št. 33 in 48 evropskega državlanskega foruma 1. Obravnavano tudi v delovni skupini za digitalno preobrazbo. Gl. priporočilo št. 47 evropskega državlanskega foruma 1 o zdravi uporabi interneta.

¹⁸⁰ Priporočilo št. 5 evropskega državlanskega foruma 1.

¹⁸¹ Priporočili št. 15 in 18 evropskega državlanskega foruma 1.

¹⁸² Priporočilo italijanskega državlanskega foruma o Evropi v svetu.

¹⁸³ Priporočili št. 18 in 41 evropskega državlanskega foruma 1 in priporočilo italijanskega državlanskega foruma o vlaganju v usposabljanje vodij usposabljanja.

¹⁸⁴ Priporočilo št. 17 evropskega državlanskega foruma 1, v celoti preneseno na delovno skupino za digitalno preobrazbo.

¹⁸⁵ Priporočilo št. 15 evropskega državlanskega foruma 1 Priporočilo nemškega državlanskega foruma o informacijski platformi za izmenjavo znanja in izkušenj po vsej EU.

47. [Predlog: Evropska vprašanja, povezana z mladimi](#)

Cilj: EU in države članice se morajo na različnih področjih politik, tudi v regionalni politiki Unije, osredotočiti na posebne potrebe mladih, da bi jim ponudile najboljše možne pogoje za učenje in delo ter začetek samostojnega življenja, hkrati pa jih vključile v demokratično življenje in procese odločanja, tudi na evropski ravni. Pri tem imajo ključno vlogo mladinske organizacije. Za uresničitev teh ciljev predlagamo naslednje.

Ukrepi:

1. Mladim bi bilo treba ponuditi več možnosti in podpreti sedanje programe za sodelovanje in zastopanje v demokratičnih procesih in procesih odločanja, vključno z organizacijo državljskih forumov tudi z otroki v šolah (na primer v starosti od 10 do 16 let). Evropski predstavniki bi se lahko srečevali z učenci v šolah, da bi državljanom in državljkam že v zgodnji mladosti približali Evropo in jim jo pomagali bolje razumeti.¹⁸⁶ Da bi bile vse politike na ravni EU oblikovane z mislijo na mlade, bi morale EU uvesti poseben test, in sicer bi bilo treba za vso novo zakonodajo in politike opraviti oceno učinka na mlade ter posvetovanje z mladimi.
2. Pretresti bi bilo treba tudi možnost, da bi bile volitve v Evropski parlament omogočene že od 16. leta naprej, kar bi bila dobra vzporednica državljski vzgoji in pouku o EU. Nacionalne politične stranke bi morale zagotoviti, da bodo na njihovih listah za volitve v Evropski parlament tudi mlajši kandidati in kandidatke.¹⁸⁷
3. Mlade bi bilo treba bolje pripraviti na vstop v poklicno življenje, šolarjem in dijakom (od 12. leta starosti) pa omogočiti kakovostne opazovalne obiske v profitnih in neprofitnih organizacijah, pri čemer bi tesno sodelovale šole, lokalne vlade ter ustrezne organizacije in podjetja.¹⁸⁸ Ti obiski bi bili nekakšen del širšega šolskega poklicnosvetovalnega procesa, ki bi mladim omogočil, da navežejo prve stike z delovnimi okolji in se tako lažje poklicno usmerili ali odločili za podjetniško pot.
4. V programu NextGenerationEU bi bilo treba več financiranja EU nameniti izvajanju okrepljenega evropskega jamstva za mlade, da bi v vseh državah članicah in na vseh ustreznih ravneh oblasti poskrbeli za boljše ozaveščanje in širši doseg ter izboljšali kakovost ponudbe, financiranje in ukrepe. Mladinske organizacije imajo veliko strokovnega znanja o potrebah mladih, zato bi morale nacionalne vlade z njimi tesno sodelovati, da se bo jamstvo res najučinkoviteje izvajalo.
5. Zagotoviti bi bilo treba, da bodo pripravništva in zaposlitve mladih v skladu s standardi kakovosti, vključno s plačilom. S tem bi odpravili minimalne plače za mlade in druge diskriminatorne določbe delovnega prava, ki najbolj prizadenejo mlade. S pravnim instrumentom bi bilo treba tudi prepovedati neplačano pripravništvo na trgu delovne sile in zunaj formalnega izobraževanja.¹⁸⁹

¹⁸⁶ Priporočilo št. 6.1 belgijskega državljskega foruma in sprememba št. 7 francoskega državljskega foruma.

¹⁸⁷ Priporočilo št. 7.2 belgijskega državljskega foruma.

¹⁸⁸ Priporočilo št. 4 evropskega državljskega foruma 1

¹⁸⁹ Predlog za dopolnitev priporočil št. 1 in 30 evropskega državljskega foruma 1, ki ju obravnava delovna skupina za močnejše gospodarstvo, socialno pravičnost in delovna mesta.

6. Mladim je treba zagotoviti primeren življenjski standard, vključno z dostopom do socialne zaščite in stanovanj. Imeti bi morali enak dostop do socialne zaščite kot druge starostne skupine in bi jim bilo treba olajšati dostop do cenovno dostopnih stanovanj, tudi s sredstvi EU.¹⁹⁰
7. Potrebne so posebne politike, da se zaradi nezadostnih priložnosti za mlade prepreči beg možganov iz nekaterih regij in držav v EU, obenem pa naredi Evropo privlačnejšo za preprečevanje bega evropskih talentov in delovne sile v tretje države, kar slabi teritorialno kohezijo, zlasti na območjih z akutno izgubo mladih talentov, tudi s financiranjem EU.¹⁹¹
8. Potrebni so dobro pripravljene načrte za ukrepanje v primeru resne krize (na primer zdravstvene krize, vojne ipd.), ki bi vsebovali podrobne scenarije, obenem pa bi bili zasnovani tako, da se bodo lahko izvajali na prožen način, zato da bi čim bolj zmanjšali negativni vpliv na mlade pri študiju, poklicnem usposabljanju in prehodu na trg dela ter na njihovo duševno zdravje.¹⁹²

48. Predlog: Kultura in ustvarjalnost

Cilj: Da se na različnih področjih spodbudijo kultura izmenjav ter evropska identiteta in raznolikost, bi morale države članice ob podpori Evropske unije poskrbeti za naslednje.¹⁹³

Ukrepi:

1. Spodbujanje evropskih fizičnih in digitalnih izmenjav na različnih področjih, vključno z izmenjavami na področju izobraževanja, tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, potovanj in poklicne mobilnosti (tudi za učitelje in lokalno izvoljene politike). Takšne izmenjave bi morale biti dostopne državljanom in državljanke v vseh državah članicah, ne glede na starost, stopnjo izobrazbe, ozadje in gmotni položaj.¹⁹⁴ V skladu s tem splošnim ciljem bi morala EU med drugim okrepiti že obstoječe programe izmenjav in mobilnosti na ravni EU, kot so evropska solidarnostna enota, Erasmus+ in pobuda DiscoverEU, poskrbeti za bolj razširjeno in raznoliko sodelovanje v teh programih ter razmisliti o vključitvi novih elementov, kot je dodatni cilj državljanske službe, ki bi se spodbujala s prostovoljstvom (za evropsko solidarnostno enoto) in „kulturno izkaznico“ (za pobudo DiscoverEU). Pri tem imajo osrednjo vlogo lokalni in regionalni organi (pod okriljem Odbora regij).
2. Že od mladih nog je treba spodbujati večjezičnost, ki je most do drugih kultur. Manjšinski in regionalni jeziki pa potrebujejo še dodatno zaščito, pri tem je treba upoštevati konvencijo Sveta Evrope o

¹⁹⁰ Predlog za dopolnitev priporočila št. 25 evropskega državljanskega foruma 1, ki ga obravnava delovna skupina za močnejše gospodarstvo, socialno pravičnost in delovna mesta.

¹⁹¹ Priporočilo št. 28 evropskega državljanskega foruma 4. Priporočilo št. 1 nizozemskega državljanskega foruma („Naša vizija za kulturo, mladino in šport“). Sprememba št. 6 francoskega državljanskega foruma.

¹⁹² Priporočilo št. 6 evropskega državljanskega foruma 1.

¹⁹³ Priporočilo št. 2 nizozemskega državljanskega foruma („Naša vizija za kulturo, mladino in šport“).

¹⁹⁴ Priporočilo št. 36 evropskega državljanskega foruma 1. Sprememba št. 6 francoskega državljanskega foruma. Priporočili št. 2.10 in 2.11 belgijskega državljanskega foruma ter priporočilo nemškega državljanskega foruma o več priložnostih za študentske izmenjave v Evropi. Priporočili št. 1 in 3 nizozemskega državljanskega foruma („Naša vizija za kulturo, mladino in šport“). Priporočilo italijanskega državljanskega foruma o povezovalnem delovanju med Vzhodom in Zahodom, kulturnih izmenjavah in skupnih kulturnih pobudah.

manjšinskih jezikih in Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin. EU bi morala razmisliti o namenski ustanovi za spodbujanje jezikovne raznolikosti na evropski ravni. Že od osnovne šole naprej bi moralo biti obvezno, da otroci dosežejo najvišjo jezikovno zmožnost v drugem aktivnem jeziku Unije, ki ni njihov materni jezik. Države članice bi morale spodbujati učenje jezika sosednjih držav članic EU na čezmejnih območjih in doseganje določenega standarda znanja angleščine, da se bodo znali evropski državljani in državljanke dobro sporazumevati z večjimi skupinami Soevropejcev, pa tudi kot dejavnik evropske kohezije.¹⁹⁵

3. Ustvariti je treba priložnosti za izmenjavo evropskih kultur, povezovanje ljudi in oblikovanje skupne evropske identitete, na primer s prireditvami in srečanji na različnih lokacijah, ki bi pritegnili vse ciljne skupine. Konkretni predlogi bi bili dnevi svetovne umetnosti¹⁹⁶, vseevropska razstava z izobraževalnimi prireditvami ali da bi dan Evrope (9. maj) določili kot praznik vseh državljanov EU.¹⁹⁷
4. Zaščititi je treba evropsko kulturno dediščino in kulturo¹⁹⁸, tudi s priznavanjem lokalnih in regionalnih kulturnih in proizvodnih posebnosti¹⁹⁹, novimi pobudami za njeno zaščito in podpiranje, mobilnostjo za spodbujanje izmenjave kulturne dediščine ter spodbujanjem že obstoječih ukrepov v skladu s cilji trajnostnega razvoja, kot so Ustvarjalna Evropa, novi evropski Bauhaus, programi za pobratena mesta in evropske prestolnice kulture.
5. Kulturnim delavcem je treba z ustreznimi ukrepi zagotoviti zadostno zaščito na ravni EU, zlasti v morebitnih prihodnjih krizah, na primer z uvedbo pravnega statusa na evropski ravni.

49. Predlog: Šport

Cilj: Šport je ključnega pomena za našo družbo – za varovanje naših vrednot, zdravo življenje in staranje, spodbujanje kulture izmenjav in tudi upoštevanje raznolike evropske dediščine. Zato bi si morale države članice ob podpori Evropske unije prizadevati za naslednje.

Ukrepi:

1. Poudarjati je treba vrednote, zlasti enakosti spolov, pravičnost in vključenost, ki jih je mogoče na športnem področju v praksi udejanjati skozi ves izobraževalni proces.

¹⁹⁵ Priporočili št. 32 in 38 evropskega državljanskega foruma 1. Priporočilo št. 3 nizozemskega državljanskega foruma („Naša vizija za kulturo, mladino in šport“).

¹⁹⁶ Priporočilo italijanskega državljanskega foruma o Evropi v svetu.

¹⁹⁷ Sprememba št. 7 francoskega državljanskega foruma. Priporočila št. 2.5, 6.1 in 8.7 belgijskega državljanskega foruma. Priporočilo italijanskega državljanskega foruma o spodbujanju evropskih vrednot, kulturnih značilnosti in regionalnih posebnosti.

¹⁹⁸ Priporočilo št. 2 nizozemskega državljanskega foruma („Naša vizija za kulturo, mladino in šport“).

¹⁹⁹ Priporočilo italijanskega državljanskega foruma o preseganju proizvodnega modela 20. stoletja.

2. Ozaveščati je treba o koristih športa in telesne dejavnosti za zdravje.²⁰⁰
3. V izmenjave in programe mobilnosti na ravni EU je treba vključiti tudi športne dejavnosti.²⁰¹
4. Poleg poklicnega in komercialnega športa je treba večjo pozornost nameniti tudi lokalnemu in tradicionalnemu športu kot vidiku evropske kulturne raznolikosti in spodbujanja kulturne dediščine ter se zavzemati za večjo podporo nepoklicnemu športu.
5. Obenem je treba spodbujati predstavljanje evropske identitete in organizirati več unijskih športnih dogodkov, ustanoviti športne ekipe EU ali na evropskih športnih prireditvah razobesiti tudi zastave in simbole EU.
6. Več je treba vlagati v komunikacijske projekte, kot je evropski teden športa, da bodo lahko državljani iz vse Unije skupaj izkoristili najboljše priložnosti.

²⁰⁰ Priporočilo št. 29 evropskega državlanskega foruma 1

²⁰¹ Priporočilo št. 36 evropskega državlanskega foruma 1.